۶۲۸

هفته نامه

بجز اصلاح اراده دیگری ندارم سوره هود ۸۸

اصلاح ملی

سیاسي، ټولنیزه او فرهنګي اوونیزه

شلمه ګڼه ۱۳۹۵المریز کال د اسد ۲۳ د ۱۴۳۷ هـ ق د ذوالقعده ۱۰ مه د ۲۰۱۶ د اگست ۱۳ مه

هغه هېواد
به څنګه پرمختګ وکړي
چې لس سلنه یې نشه یان وي؟!

نگاهی گزرا به کارکردهای

جمعیت اصلاح

درکمتراز یک ونیم دههی گذشته

له ګاونډیو هېوادونو د کډوالو راستنېدل او پر وړاندې یې

د حکومت او خلکو مسؤولیت!

به خودت بازگرد!

بارها برایم پیش آمده که یک سخن را از ته دل حفظ کرده باشم، آن را بارها و بارها تکرار کنم، معنایش را در کتاب‌های تخصصی بخوانم و شرح آن را از علمای توانا بشنوم.. اما پس از سال‌ها ناگهان همان سخن توجه مرا طوری به خود جلب می‌کند که گویا برای نخستین بار آن را شنیده‌ام.. و از آن معنایی دقیق و روشن برداشت می‌کنم.. شگفت‌زده می شوم که چگونه این معنای روشن و جالب در طی این سال‌ها از من پنهان مانده است!

علت چیست؟ شاید بدین سبب که من به خودم مراجعه نکرده‌ام و به دیگران بازگشته‌ام. حق خودم بر خودم است که به آن بازگردم، آن را بیابم، بکاوم، رازها، خوبی‌ها و بدی‌هایش را بجویم، کارهای درست و اشتباهش را ببینم، توانایی‌ها، امکانات و تجربیاتش را به تکاپو درآورم.

بازگشت به خود به معنای نادیده انگاشتن دیگران یا بی‌توجهی به فضایل و پیشینهٔ ایشان نیست.. هر کس اول نداشته باشد، آخر هم ندارد. بازگشت به خود به معنای رهایی واقعی از چنبرهٔ تقلید اجتماعی است، زیرا مانع بین ما و حقیقت، خیر و فضل است.

یعنی خودم را با حقیقت روبه‌رو کنم.. به دور از هرگونه هیاهو و داد و فریاد.. به دور از فشارهای پیرامونی.. به دور از افکار عمومی و رفتار گله‌ای.. که به کوری چشمم مرا با خود می‌برند!

به همین سبب خداوند به مؤمنان دستور داده تا به تنهایی برخیزند.. یک نفر که پس از خود دیگرانی را به همراه می‌آورد: «أن تقوموا لله مثنی و فرادی ثم تتفکروا». (سبأ/۴۶). (اینکه برای خدا دوتا دوتا و به تنهایی برخیزید و سپس بیندیشید).

به تنهایی اندیشیدن یعنی رهایی تو از سلطهٔ جمعی که بر تو فشار می‌آورند و بر تو چیرگی کامل دارند.. باید بدون موانع یا اثرگذارهای بیرونی با خودت روبه‌رو شوی.

برخاستن برای خدا به معنای کوشش جهت رهایی از هوس، گرایش، گزش و تمایلات فاسد، و در مقابل خالص شدن تنها و تنها برای حق و حقیقت است.

به خدا سوگند که این مقامی بس بزرگ و ارجمند است.. هر کس به این درجه برسد، به یقین از نجات یافتگان و سالکان است. البته این به معنای خلسهٔ روحانی صرف یا تنها به انتظار الهام نشستن نیست، گرچه چیزی از این و آن در آن وجود دارد، اما محل به کارگیری کامل عقل است: «ثم تتفکروا» (سپس بیندیشید). اگر آنان خردمندانی مکلف نبودند، نه مخاطب قرار می‌گرفتند و نه نکوهش می‌شدند. چه زیباست هرگاه إحساس کردم که دیگران فضاهای خالی نفسم را پر کرده‌اند و جاهای خصوصی و أمور درونی مرا اشغال نموده‌اند، به خود بازگردم، زیرا «وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا». (مریم/۹۵). (روز رستاخیز هر کدام به تنهایی نزدش می‌آیند).

چه زیباست به خودم برگردم هنگامی که إحساس کردم راهی را پیموده‌ام، ولی وقتی به دنبال خودم گشتم، آن را نیافتم و پی بردم که خودم را ضایع کرده و آن را در هیاهوی اشتغال به اطرافیان، پرداختن به توجیهات، فلسفه‌بافی‌های غیر جدی و یافتن مجوز و راه برون رفت، به پشت سرم انداخته‌ام!

چه خوب است به خودم بازگردم هرگاه خواستم عیب کسی را بگویم.. تا عیب را در فهم و رفتار خودم بیابم.. بسا عیب در هر دوی ما باشد.. چرا از او عیب بگیرم در حالی که در خودم هست و در آن گرفتارم؟!

چه نیکوست به خودم بازگردم.. هرگاه انتقادی نسبت به رفتار خودم یا مجموعه یا محیط یا جامعه یا ملتم شنیدم!

هیچ کس معصوم نیست و به کمال نرسیده است..

چه آسان عیب طرف مقابلم را می‌یابم و سخنگوی اطرافیانم می‌شوم که به چشم طرف مقابل ممکن است محترم و بزرگوار باشند!

چه دشوار است نزد دیگران از خودم یا مجموعه‌ای که به ایشان منتسب هستم، انتقاد کنم!

برخه از نوشته‌ی دکتور سلمان بن فهد العودة

اصلاح ملی را از اینجا بدست آورید

کابل: تایمنی، چهار راهی حاجی محمد داد، سرک ۴، دفتر مرکزی جمعیت اصلاح. تیلفون: ۰۷۸۱۵۴۴۱۱۵

کابل: کوته سنگی، سرک سیلو، بلاک های شاداب ظفر، انتشارات اصلاح افکار: موبایل: ۰۷۷۸۱۹۱۳۸۲

کابل: شهر نو، چهار راهی انصاری، کتاب فروشی رسالت. ۰۲۰۲۲۰۳۳۵۹

کابل: انتشارات مستقبل مقابل بلاک های شاداب ظفر.

کابل: کمپیوتر فروشی الکاموي جاده نادر پشتون، مارکیت الله نظرمنزل۲ دوکان ۲۳/. ۰۷۹۹۳۹۰۸۱۹

کابل: کابل ده افغانان کتاب فروشی بیهقی

کابل: انتشارات بنیاد علمی و فرهنگی مسجد جامع پل خشتی ۰۷۹۹۰۱۱۱۱۱ / ۰۷۵۲۲۲۲۲۲۲

ننگرهار: جلال آباد، چهل متره سرک، د سید اکرام دوکانونه، د ماشومانو زور محبس ته څېرمه د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر تیلیفون: ۰۷۰۰۶۳۲۴۸۰

جلال اباد- اسحاقزی مارکیټ، لاندې منزل، اصلاح افکار تلیفون: ۰۷۹۳۷۷۸۸۸۱

کندهار: نوی ښار، د هرات سرک، د سري جامع غرب طرف ته سوري مېنه د امام ابوحنیفه رح تعلیمي او کلتوري مرکز د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر تلیفون: ۰۷۰۵۲۳۰۵۸۳

لغمان: مهترلام ښار، حمزه مارکیټ تیلفون: ۰۷۷۵۶۷۶۰۹۹

هرات: سرک باغ آزادی، ابتدای جاده محبس ابن سینا انجمن اخلاق و معرفت شماره های تماس: ۰۴۰۲۳۷۰۱۲ - ۷۸۹۰۰۸۱۵۲

بلخ: گذر استالفی ها، عقب لیسهٔ خانه نور، دفتر ساحوی بلخ ۰۷۸۸۸۰۴۰۵۵

کندز: شهر کندز، جاده ولایت، کوچه حاجی میری، مؤسسه تحصیلات عالی سلام ۰۷۸۷۷۰۳۷۲۴

بغلان: پلخمری، مارکیت اتفاق کتاب و قرطاسیه فروشی رسالت ۰۷۰۰۵۸۹۸۵۷ / ۰۷۷۷۴۷۶۴۶۹

لوگر: مرکز، مدینه مارکیت سرک مسجد جامع، کتاب فروشی سادات، سید عبدالحمید هاشمی، تیلفون: ۰۷۰۰۴۴۹۸۱

لوگر: محمدآغه، واغجان بازار، پهلوی کلنیک حسین خیل، تیلفون: ۰۷۷۵۴۱۳۸۷۶

پکتیا: د ګردیز ښار، مرکزي چوک، د نی نمایندګی وحید الله: ۰۷۷۹۲۱۳۸۲۲

خوست: افغان تاور شاته خوست مرکزي طبي لابراتوار دوهم پور د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر د اکتر محمد گلاب: ۰۷۹۹۱۷۴۵۴۶/۰۷۷۷۱۷۴۵۴۶

تخار: بازارچه کتاب دکان مولوی حبیب الرحمن ۰۷۷۹۶۳۴۱۹۲

بدخشان فیض آباد: ۰۷۷۵۲۷۰۵۰۸ / ۰۷۰۷۸۳۱۳۶۴

زابل: قلات، عمومي جاده، د نجارانو کوڅه د غوثي رهنمای معاملات ترخنگ، شمیره: ۰۷۰۶۵۲۷۱۸۶--۰۷۷۳۵۸۰۲۰۹

فراه: ناحیه سوم، مقابل مسجد جامع قاضی، مرکز علمی و فرهنگی توحید شماره تماس: ۰۷۹۹۸۴۳۶۱۱

نیمروز: سرک ولایت، نا رسیده به قوماندانی امنیه، مرکز علوم قرآنی اعجاز، سید امیر قریشي: ۰۷۹۶۳۰۹۱۴۰

قیمت یک شماره ۱۰ افغانی

جمعیت اصلاح افغانستان

بخش فرهنگی و نشرات

هفته نامه اصلاح ملی اونیزه

داسلام داصیل فهم منبر

Email:eslahmilli@gmail.com

سرمقاله

هغه هېواد به څنګه پرمختګ وکړي چې لس سلنه يې نشه‌يان وي؟!

له نشــه يې توکو سره د مبارزې وزارت د وينا له مخې د افغانســتان له شــاوخوا ۳۰ ميليونه وګړو نه يې شاوخوا درې نيم ميليونه په نشه يي توکو روږدي دي. چې په دې کې شاوخوا يوميليون يې ماشومان دي. دا په داسې حال کې ده چې په افغانســتان کې له نشــه‌يي توکو سره د مبارزې په برخه کې پراخه بوديجه مصرفېږي او د نړيوالې ټولنې له لوري هم په دې اړه ډېره مرسته تر لاسه کېږي.

دا چې په افغانســتان د نورو غميزو تر څنګ د نشــه‌يي توکو د کارونې ســتونزه هم په غټه کچه موجوده ده او دا ټولې ناخوالې د جګړې او بې‌امنيتۍ زېږنده دي، خو بلخوا په حکومتي ادارو کې د پراخ اداري فساد شتون هم د نشه‌يي توکو توليد او کارونې ته زمينه برابره کړېده.

د دې سروې له مخې پر نشــه‌يي توکو د روږدو شــاوخوا يوميلون کســان له ۱۸ کلونو د کم عمر خاوندان دي چې دا د هيواد د راتلونکي لپاره يوه غټه غميزه او ننګونه ده، په داســې حال کې چې دا نســل بايد زده‌کړې ته مخه کړې وای او د هيواد د راتلونکي په جوړولو کې يې ونډه اخيســتې وای، له يو لوري په خپله د څه کولو جوګه نه دي او خپلې کورنۍ ته هم ګټه نه شي رســولای، له بل لوري همدا کســان په اکثره جنايي جرمونو او نورو ناخوالو کې هم ښــکېل کېږي چې د امنيت په لا خرابولو کې به پوره ونډه ولري.په دې کې شک نه شته چې د کاري زمينو نه شتون، جګړه، کمزوری اقتصاد او د سالم تفريحي او تعليمي چاپېريال نه شتون هغه نور سببونه دي چې ځوانان د نشه‌يي توکو پر کارونې روږدي کوي او دا دحکومت دنده ده چې دې اړخ ته جدي پاملرنه وکړي او پرېږنږدي چې دا جګړې ځپلی ولس لا نور د ذلت او خوارۍ کندې ته پريوزي.

تر دې وړاندې په افغانستان کې پر نشه‌يي توکو د روږدو کسانو دومره لوړه شمېره د تاريخ په هيڅ پړاو کې هم نه وه تر ســترګو شــوې، آن تر دې چې په ډېرو بدو امنيتي او جګړيزو پېرونو کې هم په داســې پراخه توګه ځوانانو د نشــه‌يي توکو کارونې ته مخه نه وه کړې او علت يې دا وه چې هغه مهال په هيواد کې د پرديو فرهنګ او پرديپالې رســنۍ نه وې او نه هم د پرديو تر ســيورې لاندې فســاد او بې‌لارې لاره هوارېدله، بلکې په يوه محدوده کچه او د پېژندل شويو کسانو له لوري دا ترسره کېده چې په ټولنه کې به بد نوم معلوم وو، خو اوس په لوړه کچه او تردې چې د ځينې حکومتي او نورو زورواکو او چارواکو له لوري په منظمه توګه د امريکايانو تر سرپرســتۍ لاندې د ترياکو کروند، قاچاق او د هيروينو جوړونه تر سره کېږي او د يوې منظمې مافيايي کړۍ له خوا په کابل او نورو لويو ښارونو کې د نشه‌يي توکو ويش او پلورل د يوه غټ تجارت په بڼه جريان لري.

نو تر ټولو وړاندې له نشــه‌يي توکو سره د مبارزې وزارت چې دا راپور هم د همدوی له لوري خپور شويدی- بايد دې لوري ته جدي پاملرنه وکړي او په دې اړه ځانګړې شوې بوديجه په روغه طريقه مصرف کړي، همدا راز حکومت بايد دې جدي پاملرنه وکړي او د دې خطرناکې ناروغۍ اصلي ريښې پېدا کړي، ترڅو د درملنې لپاره غوره لارې چارې پر ګوته کړای شي، همدا راز هغه تش په نامه مؤسسې چې په دې نامه پراخه مرستې تر لاسه کوي او د کارکونکو معاشونه يې تر زرګونو ډالرو رسېږي بايد د حکومت له لوري تر پوښتنې او څارنې لاندې ونيول شي، ترڅو په دې لاره کې تر لاسه شوې مرستې په سمه توګه وکاروي.

له دې ټولو سره سره حکومت بايد په هيواد کې د ســولې راوســتلو ته جدي پاملرنه وکړي، ځکه چې تر هغه جګړه نه وي ختمه شوي، نه به دلته زده‌کړه عامه شي او نه به اقتصادي پرمختګ تر سترګو شي او نه به هم د هيواد ځوانې او تحصــليلکرده طبقې ته د کار زمينې برابرې شي، او چې داســې ونه شي، پر نشه‌يي توکو د روږدو کسانو شمېره به ورځ تر ورځ د کمېدو پرځای لوړېږي.

مدير مسؤول

محمد شعيب قريشي

اعضاء هيأت تحرير:

نقيب الله حميد
سردارمحمد ديندارخيل
رحيم الله حريفال

وحيد الله مصلح
عزيز احمد حنيف

شماره مسئول توزيع: 0744157052

آدرس بانکی: جمعیت اصلاح وانکشاف اجتماعی افغانستان کابل بانک
A/c No=1001202080036
(افغانی)
آدرس بانکی: جمعیت اصلاح وانکشاف اجتماعی افغانستان کابل بانک
A/c No=1001201080036
دالر امریکائی

له ګاونډیو هیوادونو د کډوالو راستنېدل او پر وړاندې یې

د حکومت او خلکو مسؤولیت!

اصلاح رسنېز ګروپ/ نعمت الله عزیزی

په وروستیو کې له ګاونډي هېواد پاکستان څخه د افغان کډوالو بېرته راستنېدل په شدت سره روان دي او د کډوالو او راستنېدونکو چارو وزارت هم مني چې په وروستیو میاشتو کې له پاکستان نه د افغان کډوالو په بېرته راستنېدو کې خورا زیاتوالی راغلی دی.

د دغه وزارت مطبوعاتي سلاکار حفیظ میاخیل له اصلاح رسنېز ګروپ سره په مرکه کې وویل چې په منځنۍ ډول د ورځې ۳۰۰۰ کډوال یوازې له پاکستان څخه هېواد ته راستنېږي او په تېره اونۍ کې هم ۲۷ زره کسان له پاکستان نه افغانستان ته راستانه شوي دي.

سره له دې چې کارپوهان او د نظر خاوندان له ګاونډیو په ځانګړي ډول له پاکستان نه د افغان کډوالو په را راستنېدو خوښي څرګندوي او دا کار د هیواد د امنیت او اقتصاد پر ګټه ګڼي، خو نیوکې دا دي چې په اوس مهال کې چې د هېواد اقتصادي، سیاسي او امنیتي وضعیت په ښه حالت کې نه دی، که چېرې بېرته راستنېدونکو کډوالو ته د کار زمینه برابره نه شي د افغان دولت د مخالفینو په کتار کې به ودرېږي او افغان دولت به له نورو لا ډېرو ستونزو سره مخ کړي.

له بل لوري سره له دې چې له راستنېدونکو کډوالو سره د افغان حکومت او د ملګرو ملتونو د کډوالو د عالي کمیشنرۍ له خوا مرستې کېږي، خو په تېر کې هم دې نیوکو شتون درلود چې افغان حکومت له ګاوندیو هېوادونو د بېرته راستنېدونکو کډوالو د هستوګنې او نورو اساسي ستونزو د حل لپاره کومه کړنلاره نه لري.

دا چې په اوسني حالت کې د افغان کډوالو را ستنیدل تر کومه د هېواد په ګټه دي؟ د بېرته راستنېدونکو کډوالو سره څومره مرستې کېږي؟ او څه باید وشي، تر څو کډوال په منظم ډول په هېواد کې ځای پر ځای شي؟ دا او ځینې پوښتنې مو له کارپوهانو، چارواکو او مسؤولینو سره مطرح کړي چې د لوستو بلنه یې درکوو.

د افغان کډوالو راستنېدل، ګټې او زیانونه:

په وروستیو کې له پاکستان څخه د افغان کډوالو د راراستنېدو په شمېرو کې د پام وړ زیاتوالی راغلی

دی، په اوسني وضعیت کې چې د هېواد اقتصادي، امنیتي او سیاسي حالت ډېر ښه نه دی د کډوالو را ستنیدل به څه پایلې ولري؟

سیاسي شنونکی او د ویسا ورځپاڼې مسؤول مدیر محمد زبیر شفیقی وایي: له بده مرغه چې اوس په پاکستان کې د افغان کډوالو حالت ډېر خراب دی. پولیس او نور چارواکي ورسره ډېر غېر انساني او ناوړه چلند کوي او پر ضد یې تبلیغات هم روان دي چې په دې اساس کډوال مجبور دي خپل هېواد ته راستانه شي.

ښاغلی شفیقي اندیښمن دی چې که په اوسني حالت کې چې د هېواد امنیتي وضعیت ښه نه دی، له پاکستان څخه بېرته راستنېدونکو کډوالو ته مناسب هستوګن‌ځایونه او د کار زمینه برابره نه شي، په هېواد کې به د جګړو د زیاتوالي لامل وګرځي.

د ویسا ورځپاڼې مسؤول مدیر ټېنګار کوي چې باید افغان حکومت له ملګرو ملتونو سره یو ځای د کډوالو د ستونزو د حل لپاره لاس په کار شي، او د هستوګنې او کاري زمینو په رامنځته کولو کې باید جدي کار وشي.

دا سیاسي شنونکی همدارنګه زیاتوي: دا چې له یوې خوا په هېواد کې وار له مخه ستونزې شته، خو د کډوالو په راتګ سره به دا په افغان حکومت باندې یو نوي فشار او بوج وي چې ډېرې ستونزې به هم ورسره مل وي.

له بل لوري د سلام خصوصي پوهنتون علمي مرستیال او سیاسي شنونکی دکتور مصباح الله عبدالباقی وایي: د افغان کډوالو راتګ طبیعي خبره ده او راتګ یې هم د افغانستان لپاره ښه دی، ځکه د نوموړي په باور د هېواد نه بهر د افغانانو شتون د هېواد لپاره د تېر په څېر ستونزې رامنځته کوي.

دا شنونکی د افغان کډوالو را راستنېدو ته له بل لید لوري ګوري او وایي: هغه افغانان چې په بهر هېوادونو کې میشت دي، ډېرې پانګې هم لري چې که چېرې افغانستان ته را ستانه شي او په هېواد کې پانګونه وکړي، له یوې خوا به د بېکارۍ

کچه را ښکته شي او له بلې خوا به د اقتصادي پرمختګ لامل وګرځي.

د سلام خصوصي پوهنتون علمي مرستيال همدارنګه څرګندوي: سره له دې چې د افغان کډوالو راستنېدل هېواد ته ښې پايلې درلودلای شي، خو دا چې آيا افغان دولت په دې برخه کې چمتووالی او د کډوالو د ستونزو د حل لپاره کوم پلان لري او که نه؟. د نوموړي په وينا په دې برخه کې ستونزې ډېرې زياتې دي او افغان حکومت او د ملګرو ملتونو اړوندو ارګانونو په دې هکله خپل مسؤوليت سرته نه دی رسولی.

دا سياسي کارپوه په دې باور هم دی چې په تېره يوه نيمه لسېزه کې مرسته کوونکو هېوادونو د افغان کډوالو د ستونزو د حل لپاره لازم ګامونه نه دي اوچت کړي، ځکه د نوموړي په اند، نه يې غوښتل چې په افغانستان کې جګړه پای ته ورسېږي او په افغانستان کې د جنګ او جګړو زيرمې له منځه لاړې شي چې له همدې امله د کډوالو د بېرته راستنېدو په برخه کې لازمه پاملرنه ونشوه او په قصدي توګه دا موضوع همداسې پاتې شوه. له بلې خوا د ښاغلي دکتور مصباح الله په اند هغه هېوادونه چې افغان کډوال پکې ميشت دي، هم په دې برخه کې جدی نه وو.

د کډوالو او راستنېدونکو چارو وزارت مطبوعاتي سلاکار حفيظ مياخيل له اصلاح رسنېز ګروپ سره په يوه مرکه کې وويل: "په وروستيو کې د کډوالو د بېرته راستنيدنې پروسه چټکه شوې ده او هره ورځ د راستنيدنې شميري لوړيږي."

ښاغلی مياخيل له پاکستان څخه د افغان کډوالو د بېرته را راستنېدو لاملونه په وروستيو کې په پاکستان کې د افغان کډوالو د ستونزو ډېرېدل، د کډوالو د بېرته راراستنېدو د تشويق په موخه لوی کمپاين په لاره اچول، او د تېر په پرتله د ملګرو ملتونو د کډوالو د عالي کميشنرۍ د مرستو ډېريدل پر ګوته کوي.

ښاغلي حفيظ مياخيل همدارنګه وايي چې يوازې تېره اونۍ ۲۷ زره کډوال بېرته افغانستان ته را ستانه شوي دي او اوس مهال په اوسط ډول د ورځې دری زره کسان هېواد ته يوازې له پاکستان څخه راستنېږي.

له افغان کډوالو سره مرستې او پر وړاندې يې مسؤوليت:

د افغان کډوالو بېرته راستنېدل او له هغوي سره کيدونکې مرستې تر کومه بسنه کوي؟ او په ټوله کې افغان حکومت او په افغانستان کې د ملګرو ملتونو د کډوالو عالي کميشنرۍ په دې برخه کې خپل مسؤوليت تر کومه ادا کړی دی؟

سياسي شنونکی او د ويسا ورځپاڼې مسؤول مدير محمد زبير شفيقی وايي: تر اوسه خو ستونزې خپله څرګندوي چې په دې برخه کې حکومت او د ملګرو ملتونو د کډوالو عالي کميشنرۍ خپل مسؤوليت نه دی ترسره کړي او له کډوالو سره کېدونکې مرستې هم ډېرې لږې دي او د لنډ مهالو ستونزو د حل لپاره دی خو د اساسي ستونزو د حل لپاره کار نه دی ترسره شوی.

د ويسا ورځپاڼې مسؤول مدير څرګندوي: په تېره يوه نيمه لسېزه کې نړيوالې ټولنې د افغان کډوالو د اساسي ستونزو د حل په برخه کې ناغېږي کړې ده. د نوموړي په وينا د کډوالو ستونزه اساسي ستونزه ده، که چېرې حل شوې وای، په افغانستان کې د جګړې زمينه کمېدله او پاکستان او ايران ته هم د عسکر نيونې زمينه په لاس نه ورتلله.

د ښاغلي شفيقي په وينا که په لومړيو کې د افغان کډوالو ستونزه په اساسي ډول حل شوې وای، ډېر ژر به په سېمه او هېواد کې جنګ او جګړې پای ته رسېدلې وي. خو په باور يې چې نړيوالو نه غوښتل چې دلته ستونزې حل او جګړه پای ته ورسېږي او په منافقانه ډول يې دې ستونزو ته د دوام زمينه برابره کړې ده.

له بل لوري د سلام خصوصي پوهنتون علمي مرستيال دکتور مصباح الله وايي: افغان دولت او د ملګرو متلونو د کډوالو عالي کميشنري نه غواړي چې افغان کډوال خپل هېواد ته را ستانه شي او په رښتنونې بڼه په خپلو پښو ودرېږي.

دا سياسي شنونکی زياتوي: د کډوالو د ستونزو د حل په هکله په اصل کې نه کوم پلان شته او نه هم بهرني هېوادونه په دې برخه کې مرستې کولو ته چمتو دي. دا سياسي شنونکی باور لري چې

لودیځې نړۍ د همدې کډوالو د قربانیو په پایله کې په نړۍ کې خپل رقیب (پخوانی شوروي اتحاد) را نسکور کړ، خو په وینا یې اوس چې په همدې کډوالو سخته راغلې ده، لویدیځوال ورسره بې وفایي کوي او لازمې مرستې ورته نه رسوي.

ښاغلی مصباح له حکومت څخه غوښتنه کوي چې باید په دې برخه کې په جدیت سره کار وکړي او له مرستندویه هېوادونو او د ملګرو ملتونو له اړوندو ادارو سره اړیکې ټینګې شي، تر څو له بېرته راستنېدونکو افغان کډوالو سره لازمې مرستې ترسره شي.

په همدې حال کې د کډوالو او راستنېدونکو چارو وزارت مطبوعاتي سلاکار حفیظ میاخیل د دې پوښتنې په ځواب کې چې له بېرته راستنېدونکو افغان کډوالو سره څه مرستې ترسره کېږي، وایي: "دوه ډوله افغان کډوال هېواد ته را ستانه کېږي. لومړی هغه کډوال دي چې د کډوالۍ اسناد لري او دویم بې اسنادو کډوال دي.

د نوموړي په خبره له هغه افغان کډوالو سره چې د کډوالي کارتونه لري، د ملګرو ملتونو د کډوالو د عالي کمیشنرۍ له خوا د کورنۍ د غړي پر سر څلور سوه امریکایي ډالره مرسته کېږي او څه نورې آسانتیاوې هم ورته برابرېږي. همدارنګه له هغو کډوالو سره چې ثبت او راجستر نه دی، له مستحقو سره یې د کډوالو د نړیوال سازمان (آی او ایم) له لوري مرسته کېږي.

همدارنګه د ښاغلي میاخیل په وینا افغان حکومت د دواړه ډلو (راجستر او نا راجستر) مستحقو کډوالو کورنیو ته له څېړنو وروسته د ولسمشر د ۱۰۴ نمبر فرمان له مخې په خپل ولایت کې یوه نمره زمکه ورکوي.

نوموړی سره له دې چې وایي د زمکې د ویش پروسه وخت نیسې او اوږده پروسه ده، خو په وینا یې چې په ۲۹ ولایتونو کې د کډوالو لپاره ښارګوټو کې نمرې ویشل شوې دي او اوس هم هڅه کېږي چې مستحقو کورنیو ته زمکې وویشل شي.

د کډوالو او راستنېدونکو چارو وزارت مطبوعاتي سلاکار حفیظ میاخیل د نوې طرحې خبره کوي او وایي: اوس چې د بېرته راستنیدنې پروسه چټکه شوې ده، حکومت پر یوه طرحه کار پیل کړی چې له مخې به یې ټولو راستنېدونکو کډوالو ته بېړنۍ مرستې ویشل کېږي او په دې طرحه کې (د ترانسپورت موضوع او د لنډ وخت د هستوګنځي) موضوعات هم شامل دي.

ښاغلی حفیظ میاخیل زیاتوي د کډوالو د هستوګنې په هکله ولسمشر یو کمیسیون ټاکلی او په مشخص ډول د کډوالو د هستوګنځایونو په برخه کې کار کوي او دنده لري چې د کډوالو د هستوګنې ستونزې حل کړي.

ملت هم په دې برخه کې مسؤولیت لري او باید کډوالو ته ښه په ورین تندي ښه راغلاست ووایي .افغان دولت او د د ملګرو ملتونو د کډوالو عالي کمیشنري د افغان کډوالو د ستونزو په نه حل کولو کې پړه دې، خو د هېواد په شمال کې د ځینو کډوال پر زمکو او کورونو باندې زورواکو قبضه کړي ده چې باید حکومت دا زمکې د غاصبینو له منګولو خلاصې کړي.

له بېرته راستنېدونکو کډوالو سره باید کومې مرستې وشي؟

سیاسي شنونکی او کارپوه محمد زبیر شفیقي وایي: افغان دولت مکلفیت لري چې د راستنیدونکو افغان کډوالو د هستوګنې د ځای او د کاري زمینو په برابرولو کې په زغرده کار وکړي او په بېلابېلو ولایتونو کې کډوالو ته ښارګوټي جوړ کړي.

نوموړی زیاتوي: "په تېر کې هم داسې څه شتون درلود، خو له بده مرغه په هغو کې هم ډېره درغلي شوې ده."

دا سیاسي کارپوه همدارنګه زیاتوي: د ملګرو ملتونو د کډوالو عالي کمیشنري باید له دې کډوالو سره دومره مرسته وکړي چې وکولای شي خپل کورونه پرې آباد کړي او یا هم باید د لومړنیو توکو مرستې ورسره تر هغو جاري وساتي، تر څو کډوال و کولای شي کار پیدا کړي او په خپلو پښو ودرېږي چې په دې سره به د یوې لویې غمېزې مخه نیول شوې وي، ځکه د نوموړي په باور که افغان کډوال له پاکستان نه راکډه شي او په خپل هېواد کې سم ځای پر ځای نه‌شي دا په یوې لویې غمېزې بدلیدای شي.

سیاسي کارپوه دکتور مصباح الله عبدالباقی وایي: په ټولیز ډول د نړیوالې ټولنې او په ځانګړي ډول د لودیځې نړۍ دا مکلفیت او مسؤولیت دی چې له دې کډوالو سره مرستې وکړي، دا یوازې د کډوالو په توګه نه، بلکې د هغه چا په توګه چې د قربانیو په پایله کې یې لویدیځه نړۍ ځان د سړې جګړې ګټونکې ګڼي او د همدې مهاجرینو د قربانیو پایله وه چې (پخواني شوروي اتحاد) را نسکور شو.

نوموړی ټېنګار کوي چې باید افغان کډوالو ته د عزتمن ژوند زمینه برابره شي، اساسي ستونزې یې حل او په هېواد کې سترې اقتصادي پروژې په کار واچول شي، تر څو خلک په‌کې په کار وګمارل شي.

د سیاسي چارو د دې شنونکي په اند ملت هم په دې برخه کې مسؤولیت لري او باید کډوالو ته ښه په ورین تندي ښه راغلاست ووایي. نوموړی سره له دې چې افغان دولت او د د ملګرو ملتونو د کډوالو عالي کمیشنري د افغان کډوالو د ستونزو په نه حل کولو کې پړه ګڼي، خو ټېنګار کوي چې د هېواد په شمال کې د ځینو کډوال پر زمکو او کورونو باندې زورواکو قبضه کړي ده چې باید حکومت دا زمکې د غاصبینو له منګولو خلاصې کړي.

هڅه مو وکړه په کابل کې د ملګرو ملتونو د کډوالو د عالي کمیشنرۍ (UNHCR) نظر هم ولرو، خو د پرلپسې اړیکو سره سره ونه توانیدلو نظر یې ترلاسه کړو.

چگونه شهروند خوب باشیم

تهیه و ترتیب: انجینر محمد سعید سدید جامی

واژه‌ی شهروند، مرکب از دو کلمه«شهر» به معنای جامعه‌ی انسانی-فرهنگی و«وند» به معنای عضو وابسته است و در اینجا بیانگر جزء خارجی و لازم شهر است. از این واژه‌ی مرکب، معنای انتزاعی مناسبی به دست می‌آید که به نوعی در خود بار عقلانی را دارا است.

درک هاتر در کتاب شهروندی خود، تعریف زیر را به کار می‌گیرد:

«یک شهروند، فردی است که در باره‌ی مسایل عمومی آگاهی دارد. نگرش‌هایی در مورد فضیلت مدنی به او القا می‌شود و مجهز به مهارت‌های برای مشارکت، در عرصه‌ی سیاسی و اجتماعی است» شهروندی، به عنوان برآیندی از جامعه‌ی مدنی مطرح است.

شهروند کسی است، که از حقوق اجتماعی برخوردار است و وظیفه‌ی اجتماعی خود را انجام می دهد. شهروندی، راه‌های زندگی کردن شهروندان با یکدیگر است. شهروندی توانایی افراد را برای قضاوت در مورد زندگی خودشان، تصدیق می کند. بنابرین: زندگی شهروندی افراد، از پیش به وسیله‌ی نژاد، مذهب، طبقه، جنسیت یا هویت‌شان تعیین نمی شود.

اسلام و اخلاق شهروندی

اساساً اخلاق شهروندی، موضوعی است که هم دولت‌ها و هم انجمن‌ها و مؤسسات مردمی، توجه فراوانی به آن نموده و در راستای اصلاح اخلاق شهروندان، هزینه‌های هنگفتی صرف می‌کنند. مکاتب اخلاقی فراوانی هم، در شرق و غرب عالم بوجود آمده‌اند. اما؛ بسیاری از آن‌ها، به دلیل عدم توجه به انگیزه‌های اخروی، موفقیت چندانی به دست نیاورده‌اند. اما؛ آئین نجات بخش اسلام، برای مردم در راستای اصلاح اخلاق آنان، تاحدی انگیزه بخش بود، که از اعراب جاهلی گیرمانده در ضعف فرهنگ و تمدن، آنچنان مؤمنانی ساخت، که موفق به فتح قله‌های اخلاق شده و در این مسیر، گوی سبقت را از همه ربودند. انگیزه‌ی او نعمت‌های بهشت و در رأس آن‌ها رضوان الهی بود.

در رابطه به اهمیت اخلاق، در منظومه‌ی فکری پیامبر- صلّی الله علیه وسلّم- همین بس که فلسفه‌ی بعثت خود را، به اتمام رساندن پایه‌های اخلاقی معرفی می‌نماید و می‌فرماید:«أنمّا بعثتُ لأتمِّمَ مکارمَ الأخلاقِ» (رواه احمد)؛

"برانگیخته شده‌ام تا فضیلت‌های اخلاقی را به کمال برسانم."

او به حق، اسوه و الگوی رفتارهای بود، که بدان‌ها توصیه می‌کرد. چه بسا در طول تاریخ بوده‌اند کسانی، که دیگران را به فضایل اخلاقی دعوت کرده ولی خود بدان پایبند نبودند. یکی از بزرگ‌ترین مشکلات مکاتب اخلاقی نیز همین بوده، که الگوی عملی برای طرفداران خود نداشتند. اما؛ پیامبر- صلّی الله علیه و سلّم - هیچگاه، چیزی را به کسی امر نمی‌کرد؛ مگر اینکه قبل از هر کس، خود بدان عمل می‌نمود و کسی را از چیزی باز نمی‌داشت؛ مگر اینکه قبل از هر کس خود از آن دوری می‌جست. ایشان - صلّی الله علیه وسلّم - در مدت ۲۳ سال زندگی نبوی خویش، مکارم اخلاق را به اوج رسانید. اکنون به ذکر چند نمونه از احادیث وی در رابطه با ترغیب مردم به اخلاق نیکو و پرهیز از اخلاق ناپسند می‌پردازیم:

• قالَ- صلّی الله علیه وسلّم-«لا تحاسدوا و لا تَناجشوا و لا تَباغضوا و لا تدابروا و لا یَبع بعضُکُم علی بیعِ بعضٍ و کونوا عبادَ اللهِ إخوانًا»؛ "نسبت به همدیگر حسد نورزید و به منظور ضربه زدن به دیگران قیمت‌ها را بالا نبرید و نسبت به همدیگر کینه نداشته باشید و به همدیگر پشت نکنید و معاملات همدیگر را به هم نزنید و بندگان خدا و برادران همدیگر باشید." [صحیح مسلم]

«المسلمُ أخُو المسلمِ لا یظلمُه و لا یَخذُلُه و لا یَکذبُهُ و لا یحقِرُهُ. التقوی ههُنا و یشیرُ الی صدرِه ثلاثَ مرات - بحسبِ امریءٍ من الشر أن یحقرَ اخاه المسلمَ. کُلُّ المسلمِ علی المسلمِ حَرامٌ؛ دَمُهُ و مالُهُ و عِرضُهُ»؛ "مسلمان برادرش را مورد ظلم قرار نمی‌دهد، او را خوار نمی‌گرداند، به او دروغ نمی‌گوید و وی را تحقیر نمی‌کند. تقوی در اینجاست سه بار به سینه‌اش اشاره نمود، در اثبات بدی کسی همین بس که برادر مسلمانش را تحقیر نماید. خون و مال و ناموس مسلمانان برای همدیگر حرام است." [صحیح مسلم]

«من نَفَّسَ عن مؤمنٍ کربةً من کربِ الدنیا، نَفَّسَ اللهُ عنه کُربةً من کُرَبِ یومِ القیامةِ و مَن یَسَّرَ علی مُعسرٍ یَسَّرَ اللهُ علیهِ فی الدنیا و الآخرةِ و من سَترَ مسلماً سترهُ اللهُ فی الدنیا و الآخرة واللهُ فی عونِ العبدِ ما کانَ العبدُ فی عونِ اخیهِ»؛ "هر کس مصیبتی از مصایب دنیا را از انسان مؤمنی برطرف نماید، خداوند در پاداش آن، مصیبتی از مصایب قیامت را از او برطرف خواهد کرد. و کسی- که بر مؤمن فقیری آسان گیرد، خداوند نیازهایش را در دنیا و آخرت آسان نماید و هر کس عیبی از عیوب مؤمنی را بپوشاند خداوند عیب‌های او را در دنیا و آخرت می‌پوشاند. خداوند به بنده‌اش یاری می‌رساند مادامی که بنده‌اش به برادر مسلمانش یاری می‌رساند." [صحیح مسلم]

پیامبر - صلّی الله علیه وسلّم - تمام تلاش خود را متوجه‌ی این نکته می‌کرد که شهروند جامعه‌ی اسلامی، فردی بی‌خاصیت نباشد که همه‌ی هم و غمش را بر روی مسائل شخصی‌اش متمرکز کند و دغدغه‌ی دیگر شهروندان را نداشته باشد؛ لذا می‌فرمود:«من أصبَحَ وَ لَم یَهتَم بِأُمور المسلمین فَلَیسَ منهُم»؛ "کسی که شب را به روز برساند ولی

به امور مسلمانان اهتمام نورزد، مسلمان محسوب نمی‌گردد." و از احادیث وی است که:«کلکم راعٍ و کلکُم مسئولٌ عن رعیتِه»؛ "یکایک شما نسبت به افراد تحت سرپرستیتان مسؤولید." پیامبر – صلّی الله علیه وسلّم- با ذکر این احادیث می‌خواهد به ما بفهماند که نباید نسبت به آنچه در دور و بر ما می‌گذرد، بی‌تفاوت و بی‌خیال باشیم. و به همین دلیل در دینی که وی- صلّی الله علیه وسلّم- مأمور تبلیغش بود، امر به معروف و نهی از منکر، فریضه‌ای به حساب می‌آمد که ترک بی‌دلیل آن، فرد را همانند مرتکب گناه، مسؤول و پاسخگو می‌گرداند. قرآن قوم بنی اسرائیل را به خاطر نداشتن این حساسیت مورد لعنت قرار می‌دهد و می‌فرماید:«کانُواْ لاَ یتَنَاهَوْنَ عَن مُّنکرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا کانُواْ یفْعَلُونَ»؛ "آنان از اعمال زشتی که انجام می‌دادند، دست نمی‌کشیدند و همدیگر را از زشتکاری‌ها نهی نمی‌کردند و چه کار بدی می‌کردند!" {مائده: ۷۹} و پیامبر- صلّی الله علیه وسلّم- می‌فرمود:«مَن رأی مِنکُم منکراً فَلیُغَیِّرْهُ بیَدِه فَإن لَم یَستطِع فَبلسانه و إن لَم یستطع فَبقلبه و ذالک اضعفُ الایمان»؛ "هر که از شما منکری را دید، آن را از میان ببرد و اگر برایش مقدور نبود، با زبان و سخن مبارزه کند و اگر این هم در توانش نبود، با قلبش با آن بستیزد و این کمترین درجه‌ی ایمان است."

پیامبر- صلّی الله علیه وسلّم- در این رابطه می‌فرماید:«المسلمُ من سلِمَ المسلمونَ من لسانه و یدِه» {رواه بخاری} " مسلمان کسی است که دیگر مسلمانان از دست و زبانش در امان باشند."

فلسفه‌ی ترغیب پیامبر بر پیشی‌گرفتن در سلام دادن مؤمنان بر همدیگر نیز، به همین دلیل بوده است:«لا تَدخُلُوا الجنّةَ حتّی تُؤمِنُوا ولا تُؤمِنُوا حَتّی تَحَابّوا، أولا أدلُّکم عَلَی شَیء إذا فَعَلتُمُوه تَحابَبتمُ؟ أفشُوا السَّلامَ بَینَکُم»؛ "به بهشت وارد نمی‌شوید، مگر اینکه مؤمن باشید و مؤمن به شمار نمی‌روید، مگر اینکه یکدیگر را دوست بدارید. می‌خواهید رهنمونتان سازم به رفتاری که انجامش موجب دوستی و محبت است؟ سلام کردن را بین خود رواج دهید." [به‌روایت مسلم]

مسلمان با سلام خود، طرف مقابل را خاطر جمع می‌کند که از جانب وی گزندی به او نمی‌رسد. لذا نباید با زبان چیزی گفت و در عمل خلاف آن را انجام داد. از جمله‌ی مزاحمت‌های دنیای امروز، می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

مزاحمت‌های زبانی: پیامبر- صلّی الله علیه وسلّم- در توصیه‌ی مسلمان به خودداری از مزاحمت‌های زبانی فرمود:«مَن کانَ یؤمن بالله و الیوم الآخرِ فلیَقُل خیراً أو لیَصمُت»؛ "کسی که به خدا و روز آخرت ایمان دارد، یا سخن نیکو بگوید، یا سکوت اختیار کند." [بخاری و مسلم]

یکی از مظاهر مزاحمت‌های زبانی، مزاحمت‌های تلفنی هستند. اگر این مزاحمت‌ها تا دیروز بد و بیراه گفتن و نگران کردن طرف، با خبرهای ناگوار بدون معرفی خویش و... بود، امروزه اشکال دیگری؛ چون: زنگ زدن به دیگران در اوقات استراحت، وعده‌های غذایی و اوقات نمازهای جماعت پیدا کرده است.

•مزاحمت‌های چشمی: پیامبر- صلّی الله علیه وسلّم- در توصیه به خودداری از مزاحمت‌های ناشی از چشم، دائم توجه مسلمانان را به آیات ۳۰ و۳۱ نور معطوف می‌داشت که:«قُل لِّلْمُؤْمِنِینَ یغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَ یحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِک أَزْکی لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِیرٌ بِمَا یصْنَعُونَ * وَقُل لِّلْمُؤْمِنَاتِ یغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَ..»؛ ([ای پیغمبر!] به مردان مؤمن بگو: چشمان خود را فرو گیرند، و عورت‌های خویشتن را مصون دارند. این برای ایشان زیبنده‌تر و محترمانه‌تر است و به زنان مؤمنه بگو: چشمان خود را [از نامحرمان] فرو گیرند و عورت‌های خویشتن را [با پوشاندن و دوری از رابطه‌ی نامشروع] مصون دارند...)

در حقیقت بازارها و خیابان‌های ما، از این جهت محل امنی برای خواهران‌مان نیستند. نه مردان چشم خود را از نظر باز می‌دارند و نه خواهران، از نمایش بدن خود به نامحرمان خودداری می‌کنند، و عدم رعایت توصیه‌های دین در این رابطه، باعث ایجاد نابسامانی‌ها و بی‌بندوباری‌های فراوان گشته و مشاهده می‌کنیم که هر روز به آمار روابط نامشروع و مشکلات اخلاقی و فروپاشی خانواده‌ها افزوده می‌گردد.

شهروند، در شهر نشینیِ مدرن

در دنیای متمدن امروزی، شهرها برای شهرنشینان، با اصولی طراحی شده است، که نسبت به نوع و سطح زندگی در شهرهای مختلف، متفاوت است و این اصول، همان اصول شهروندی اند که متضمن زندگی مسالمت آمیز کتله های مردمی در شهرها می باشند.

برخی از جامعه‌شناسان، شهروندان یک جامعه را به سه دسته تقسیم نموده اند:

۱ـ شهروندان با احساس مسئولیت فردی

چنین شهروندی یاد گرفته است که در جامعه رفتار مسئولانه‌ی داشته باشد؛ برای مثال: به محیط زیستش اهمیت داده و هرگز در خیابان زباله نمی‌ریزد، در بازیافت زباله با دولت همکاری می نماید و به طور کلی، پیرو قوانین جامعه است. چنین شهروندی، به طور خودجوش، به فقرا کمک می‌کند و بدون تردید، داوطلب انجام کارهای عام‌المنفعه می‌شود. معمولاً در بیشتر جوامع، برنامه‌های آموزشی ترتیب می‌دهند، تا شهروندان خود را به داشتن این نوع احساس مسئولیت تشویق کنند. برنامه ریزان امیدوارند، بتوانند شهروندانی تربیت کنند که صادق، منظم و سخت‌کوش باشند.

۲ـ شهروندان مشارکتی

این شهروندان، از آن دسته افرادی هستند که در مسائل و مشکلات شهری و اجتماعی جامعه‌ی خود، حضور فعال دارند. در واقع روی تلاش جمعی بسیار تاکید می‌کنند و اصطلاحاً جامعه محور هستند. این شهروندان، یاد گرفته‌اند، کنار هم و با کمک یکدیگر جامعه‌ی‌شان را اداره کنند و کمتر از خود رفتارهای فردگرایی بروز می‌دهند؛ به عنوان مثال: شهروندی، با احساس مسئولیت فردی ممکن است برای کمک به فقرا، غذا سفارش دهد؛ اما در جامعه‌ی که شهروندانش رفتار مشارکتی دارند، مکانی برای تهیه‌ی غذا در نظر می‌گیرند و با کمک یکدیگر، برای فقرا و بی‌خانمان‌ها غذا درست می‌کنند. چنین جامعه‌ی، با وجود شهروندانی با این خصوصیات که می‌توانند در قبال یکدیگر رفتار متعهدانه داشته باشند و با یاری هم مشکلات را از میان بردارند، در نهایت به سعادت می‌رسند.

۳ـ شهروندان عدالت محور

این نوع شهروندان، از آگاهی بسیار بالای برای داشتن یک جامعه‌ی شایسته برخوردارند. آنها، توانایی تحلیل و درک تمام مسائل جامعه‌ی خود را داشته و نقش متقابل نیروهای اجتماعی، اقتصادی و سیاسی را کاملاً می‌فهمند، به عدالت اجتماعی از هر جهت معتقدند و برای رسیدن به سطح مطلوبی

از عدالت، تلاش زیادی می‌کنند. این نوع شهروندی با شهروندیِ مشارکتی شباهت‌های درخصوص تاکید کار دسته‌جمعی دارد و معتقد است برای حل مسائل و معضلات جامعه، کل افراد آن جامعه باید دخیل باشند.

روش‌های یک شهروند خوب بودن

با تعاریفی که از یک شهروند خوب شد، می‌توان به این نتیجه رسید، که شهروندان خوب در جامعه‌ی شان، زندگی فعالی دارند و برای بهبود و ارتقای آن بسیار تلاش می‌کنند. همه‌ی ما دوست داریم به عنوان یک شهروند خوب شناخته شویم و هرکس که واقعاً چنین آرزوی دارد، می‌تواند با روش‌های زیر به این هدف دست پیدا کند:

۱ـ آگاهی

پیش از هرچیز باید آگاه به امور و مسائل مختلف جامعه‌ی تان باشید. برخی این آگاهی را با تحصیل در رشته‌های مختلف به دست می‌آورند و برای بهبود اوضاع اقتصادی و اجتماعی جامعه‌ی شان قدم‌هایی بر می‌دارند و برخی دیگر، با مطالعه‌ی فراوان به این منظور می‌رسند. آگاهی بیشتر، منجر به تصمیم گیری‌های بهتر، هم برای زندگی فردی و هم اجتماعی می‌شود؛ به طور مثال: هنگام رای گیری و دیگر فعالیت‌های مدنی، می‌توانید امیدوار باشید که انتخاب درستی داشته‌اید.

۲ـ سخت‌کوشی

سخت‌کوشی، یکی دیگر از ویژه‌گی‌های یک شهروند خوب است. فرقی نمی‌کند در چه حرفه‌ی مشغول به کار باشید. درعین حال که می‌توانید شغل و درآمد داشته باشید، به جامعه‌ی تان هم خدمت می‌کنید و در نتیجه جامعه‌ی‌تان اقتصاد قوی‌تر خواهد داشت.

۳ـ به روز بودن

یک شهروند خوب، هرگز از مسائل روز که روی زندگی جامعه و در نهایت وضع شخصی‌اش اثرگذار است، بی‌خبر نیست. باید از اخبار و وقایع روز مطلع باشید و در عین حال، وظیفه دارید نظرات و عقاید گروه‌های مختلف را بشنوید و همه چیز را صرفاً سفید یا سیاه نبینید. در برنامه‌های مختلف جامعه شرکت کنید و هر کمکی از دست‌تان برمی‌آید، انجام دهید. البته به دنبال سود شخصی در کمک‌های‌تان نباشید.

٤ـ همیاری و کارهای داوطلبانه

هرگز از کمک کردن به دیگران اجتناب نورزید. شما به روش‌های مختلف می‌توانید به جامعه‌ی تان کمک کنید:

می‌توانید در سازمان‌های محل زندگی‌تان، که در جامعه و بهبود آن نقش بسزایی دارند، داوطلبانه کمک کنید؛ مثلاً: سازمان‌های که برنامه‌های خانه‌سازی برای فقرا دارند.

خودتان را به رفتارهای انسانی عادت دهید. اگر توان مالی دارید، به کسانی که دچار مشکل هستند، یاری برسانید.

در برنامه‌های عام‌المنفعه؛ مانند: تهیه‌ی غذا برای بی‌پناهان و بی‌خانمان‌ها شرکت کنید.

خون و پلاسما اهدا کنید. خون و پلاسما مایعات حیاتی بدن هستند و می‌توانند جان هزاران بیمار را نجات دهند، بویژه اگر دارای گروه خونیِ کمیاب هستید. کوچک‌ترین کمک شما می‌تواند تفاوتی بزرگ بین مرگ و زندگی دیگری باشد. این کار بویژه در مواقع بحران؛ مانند: بلایای طبیعی و جنگ، بسیار حیاتی است.

به سازمان‌های خیریه پول اهدا کنید. البته باید سازمان خیریه‌ی مورد نظرتان را بخوبی بشناسید و سازمانی باشد که در کار خود صداقت دارد. زیرا برخی سازمان‌ها از پول‌های جمع‌آوری شده فقط برای اداره‌ی موسسه‌ی خود، بهره می‌جویند.

در برنامه‌های بهبود و پاک‌سازی محیط زیست شرکت کنید.

تا جای که امکان دارد، از خریدن اجناس خارجی امتناع ورزید و با خریدن کالاهای ساخت کشور خود، از صنایع کشورتان و رونق اقتصادی جامعه‌ی‌تان حمایت کنید.

در مصرف انرژی(برق)، مقتصدانه و صرفه‌جویانه رفتار کنید و به آیندگان خود نیز اهمیت بدهید.

۵ـ کمک‌های اولیه

یاد گرفتن کمک‌های اولیه و دیگر عملیات عاجل، یکی از کارهای است که هر شهروند خوب و مسئوولی باید بداند، تا بتواند در مواقع بحران، به داد همنوعان خود برسد. اگر شما قبلاً این آموزش‌ها را دیده‌اید، سعی کنید هرچند سال یکبار، اطلاعات‌تان را به روز کنید تا از مهارت‌تان کم نشود؛ زیرا تحت فشار روحی ممکن است به راحتی آموخته‌های‌تان را فراموش کنید.

٦ـ ایجاد شغل

هر زمان که توان مالی داشتید، فرصت‌های شغلی ایجاد کنید. با کار آفرینی می‌توانید تعدادی از افراد جامعه‌ی‌تان را به کار گرفته و از نرخ بیکاری بکاهید. در واقع اگر تمام کسانی که موقعیت‌های مالیِ خوبی دارند، با کسب آگاهی، فرصت‌های شغلیِ مناسبی ایجاد کنند، جامعه کمتر با بحران بیکاری مواجه می‌شود و به مرور زمان اقتصاد و وضع کشور رو به رشد می‌گذارد. البته اگر وضع مالی‌تان در حدی نیست که بتوانید، مثلا: کارگاه یا شرکتی راه بیندازید، اما درحدی است که بتوانید هر از گاهی یکی دو نفر را به کار بگیرید، باز هم در زمینه‌ی ایجاد فرصت‌های شغلی موثر هستید؛ و می‌توانید در برخی کارهای منزل‌تان؛ مانند: شستن فرش‌ها یا پاک کردن پنجره‌ها از دیگری کمک بگیرید و با این کار فرد بیکار و نیازمند را، به کار بگمارید. با این روش باعث می‌شوید او بتواند روی پای خودش بایستد.

۷ـ انتخابات

مهم‌ترین کاری که می‌توانید به عنوان یک شهروند خوب انجام دهید، شرکت فعالانه در انتخابات و مسائل مهم جامعه‌ی‌تان است. بسیاری از مردم نسبت به این موضوع بی‌تفاوت هستند و شاید هم فقط در رای‌گیری‌های بسیار مهم شرکت کنند. اما؛ مسئولان هر جامعه‌ی که به نظریات مردم خود اهمیت می‌دهند و برای بهبود وضع جامعه تلاش می‌کنند، از شهروندان، انتظار دارند در هر نظرسنجی حضور فعالی داشته باشند.

۸ـ سالم بودن

یک شهروند خوب به سلامت خود نیز اهمیت می‌دهد. زیرا؛ بیماری نه‌تنها باعث آزار خود فرد می‌شود؛ بل، دیگران را هم به دردسر می‌اندازد. بنابرین، با دوری از رفتارهای مخرب مانند اعتیاد و رعایت تغذیه‌ی درست و ورزش‌های مناسب، تا جای که می‌توانید مراقب سلامت و بهداشت خود باشید.

با مرور کوتاهی که بر اصول شهروندی خوب و شهروند خوب بودن داشتیم و مقایسه با آنچه در مقدمه در باب اصول شهروندیِ اسلامی آمد، در می یابیم این اسلام بوده است که قرن‌ها قبل از اینکه اصول شهروندیِ مدرن امروزی تدوین گردد، قوانینی را برای زندگی مسالمت آمیز و انسانی در جوامع شهری مطرح نموده است.

اریکی: habibi@eslahonline.net

گلبرگهای ادبی

بزرگان درباره صبر گفته اند!

ابوبکر رضی الله عنه بیمار شد. مردم به عیادت او آمدند و گفتند: آیا برایت طبیبی فرا نخوانیم؟ فرمود: طبیب، مرا دیده است. گفتند: پس به تو چه گفت؟ پاسخ داد: طبیب گفت: آنچه بخواهم، انجام می‌دهم .

عمر بن خطاب رضی الله عنه می‌گوید: بهترین زندگی را در صبر و شکیبایی یافته ایم. همچنین می‌فرماید: بهترین زندگی و حیاتی که به آن دست یافتیم، دستاورد صبر و شکیبایی بود؛ اگر صبر در زمره انسانها قرار داشت، بحق که مرد بزرگواری بود .

علی بن ابی طالب رضی الله عنه گفت: هان! آگاه باشید که صبر و شکیبایی برای ایمان همانند سر برای تن است؛ پس هرگاه سر قطع شود، جسم و تن از بین می‌رود. سپس علی رضی الله عنه با صدای بلند فرمود: انسان بی صبر و ناشکیبا، ایمان ندارد. و گفت: صبر، سواری است که هیچگاه به زمین نمی‌خورد .

حسن می‌گوید: صبر، گنجی از گنجهای خیر است و خداوند آن را تنها به بنده ای می‌بخشدکه نزد او، گرامی و ارزشمند است .

عمر بن عبدالعزیز می‌گوید: هنگامی که خداوند، نعمتی را به یکی از بندگانش ارزانی بدارد و سپس آن نعمت را از بنده اش بگیرد و به جای آن به او صبر و شکیبایی عطاء نماید، آن بنده بداند که آنچه خداوند، جایگزین نعمت کرده، از خود نعمت بهتر است .

میمون بن مهران می‌گوید: از میان خوبیها، چیزی بهتر از صبر نیست. (منبع: کتاب غمخور).

آنها دروغگو هستند!

همانا کسانی که به اسم تمدن شعارِ مساوات و اختلاط بین زن و مرد را سر می‌دهند، دروغگویانی بیش نیستند. به دو دلیل: دروغگو هستند برای اینکه هدف آنها از این شعارها تنها لذت جوییِ اعضا و برآورده کردن امیال جنسی و شهوانی آنهاست و اینکه با نظرهای خائنانه به نوامیس دیگران می‌خواهند سهم نفس امّاره شان را از لذت چشم‌چرانی اداء کنند، همچنین با برآورده کردن هر لذت و شهوتِ دیگری که برایشان مقدور باشد. اما از آنجایی که آنها عرضه و جرأت این را ندارند که به صراحت مقاصد خود را بیان کنند، پس اهداف شومشان را با وراجی کردن و سرهم کردن چرندیات می‌پوشانند. شعارهای پوچ و توخالی مانند پیشرفت، تمدن، فن، زندگی دانشجویی، روح ورزشی، و از این نوع کلمات خالی از معنی و مفهومی که همچون صدای طبل تو خالییست، سر می‌دهند.

و دروغگو هستند برای اینکه اروپا (و نه اسلام و قرآن) را پیشوا و مقتدای خود قرار داده‌اند و با توجه به دستورات و راهنمایی‌های آن حرکت می‌کنند و حق و حقیقت واقعی را نمی‌شناسند مگر از روی برچسپ‌هایی که بر آنها وجود دارد. در نزد آنها، حق آنچیزی نیست که در مقابل باطل قرار بگیرد بلکه آنچیزی است که از غرب آمده، از پاریس و لندن و برلین و نیویورک، اگرچه رقص و هرزگی و بی‌بند و باری و اختلاط در دانشگاه‌ها و لخت شدن در زمین بازی و کنار ساحل باشد، و باطل آنچیزی است که از اینجا آمده: از ازهر و مسجد اموی و آنچه مدارس شرقی و مساجد اسلامی عرضه می‌کنند، اگر چه که شرف و هدایت و عفاف و پاکی باشد، پاکی قلب و پاکی بدن. (دکتور علی طنطاوی)

شایعه را در نطفه خنثی کنید

روایت شده است در حدود ۷۰۰ سال پیش، در اصفهان مسجدی بزرگ می ساختند. (گویا مسجد شیخ لطف الله در میدان نقش جهان اصفهان بوده است) اما چند روز قبل از افتتاح مسجد، کارگرها و معماران جمع شده بودند و آخرین خرده کاری ها را انجام می دادند.

پیرزنی از آنجا رد می شد وقتی مسجد را دید به یکی از کارگران گفت: فکر کنم یکی از مناره ها کمی کجه! کارگرها خندیدند.

اما معمار که این حرف را شنید، سریع گفت: چوب بیاورید! کارگر بیاورید! چوب را به مناره تکیه بدهید. فشار بدهید. فشششششششااااررر!..

و مدام از پیرزن میپرسید: مادر، درست شد؟!

مدتی طول کشید تا پیرزن گفت: بله، درست شد! تشکر کرد و دعایی کرد و رفت.

کارگرها حکمت این کار بیهوده و فشار دادن مناره را از معمار با تجربه پرسیدند؟

معمار گفت: اگر این پیرزن، راجع به کج بودن این مناره با دیگران صحبت می کرد و شایعه پا می گرفت، این مناره تا ابد کج می ماند و دیگر نمی توانستیم اثرات منفی این شایعه را پاک کنیم. این است که من گفتم در همین ابتدا جلوی آن را بگیرم!

احادیث کوتاه با مفهوم بسیار بزرگ

-مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِ جَارَهُ.

هر کس به خدا و روز آخرت ایمان دارد، همسایه‌اش را آزار ندهد.

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ.

هر کس به خدا و روز قیامت، ایمان دارد، مهمان‌اش را گرامی بدارد.

مَنْ كَانَتْ عِنْدَهُ مَظْلِمَةٌ لِأَخِيهِ فَلْيَتَحَلَّلْهُ مِنْهَا.

هر کس که ظلمی به برادرش نموده، از او طلب بخشش کند.

مَنْ كَانَتْ لَهُ أَرْضٌ فَلْيَزْرَعْهَا أَوْ لِيَمْنَحْهَا أَخَاهُ.

هر کس زمینی دارد، یا خود در آن زراعت کند یا رایگان به برادرش بدهد.

مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنْ النَّارِ.

هر کس به دورغ، چیزی را به من نسبت دهد، پس باید جایگاهش را در جهنم آماده کند.

مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يُرْحَمُ.

هر کس به دیگران، رحم نکند، خداوند به او رحم نخواهد کرد.

مَنْ لَبِسَ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا لَمْ يَلْبَسْهُ فِي الْآخِرَةِ.

هر کس، در دنیا لباس ابریشمی بپوشد، در آخرت، آن را نخواهد پوشید.

چلوونکی: عبدالرزاق حبیبي

معلوماتي

د هندوانې له ګټو ځان خبر کړئ!

ژباړه: حميدالله حميدي

هندوانه د هغه (انتي اکسيدانو) تر ټولو بډايه سرچينه ده چې طبيعت يې برابروي، په ز يا ته کچه د اې او سي ويټامينونه لري، هغه چې د نده يې د بدن د د فاعي سيستم پياوړي کول دي.

که غواړئ په وجود کې د اوبو د کمښت مخه ونيسئ نو د هندوانې خوړل يې تر ټولو ښه، آسانه او ارزانه لاره ده. د هندوانې تر ټولو ښه ځانګړنه دا ده چې د نړۍ په ګوټ ګوټ کې پيدا کېږي. که څه هم چې د هندوانې اصلي فصل اوړی دی، خو پرمختللې کرنې دغه چاره هم آسانه کړې ده، کولی شئ د کال په هر فصل کې ورته لاسرسی ولرئ، خو يوه څه ته مو بايد پام وي چې د اوړي هندوانې د کيفيت او ارزښت له مخې بې ساري دي.

د روغتيا لپاره د هندوانې ګټې

۱ -د نورو مېوو په پرتله يې ګټې ډېرې دي، خوراک يې هم کوم خاص هنر ته اړتيا نه لري، په هر ډول يې چې وخورئ په کې له شته ګټو يې برخمن کېدای شئ.

۲ -هندوانه د اې او سي ويټامينونو سرچينه ګڼل کېږي.

۳ -دغه راز پخه او سره هندوانه په خپل ترکيب کې په زياته اندازه (کاروتن انتي اکسيدان) لري چې د (ليکوپن) په نامه يادېږي. (د انتي اکسيدان) دنده په بدن کې د آزادو راډيکالونو له منځه وړل دي، کوم چې شتون يې په بدن کې د خپلسرې ودې او دغه راز د سرطانونو د جوړښت لامل کرځي. (ليکوپن) چې هندوانې ته سور رنګ ورکوي، د پروستات د سرطان مخه نيسي.

۴ -په زړه پورې خو دا ده چې هندوانه يوازېنۍ مېوه ده چې د نورو مېوو او سبزيو په پرتله په زياته پيمانه (بتاکاروتن لري)

۵ -هغه مواد لکه الکترولیت، سوډيم او پوتاشيم چې ډېر کله يې له بدن څخه د خولې له لارې له لاسه ورکوو، يوازې د هندوانې په خوړو سره يې بېرته پوره کولی شو.

٦ -هندوانه د ويټامين بي منبع هم ګڼل کېږي چې د حياتي انرژۍ لپاره اړين دی. د تغذيې د برخې متخصصين او څېړونکي په دې اند دي چې د بدن لپاره د ويټامين بي يو، ويټامين بي دوه او مګنيزيمو د لاسته راوړلو لپاره آسانه لار د هندوانې خوړل دي. هندوانه ۹۰ په سلو کې اوبه لري او د کالوري ارزښت يې تر ټولو مېوو لوړ دی.

۷ -دا چې هندوانه په زياته کچه ويټامين، پوتاشيم او مګنيزيم لري نو د ناروغيو پر وړاندې د بدن مقاومت دوه برابره کوي.

۸ -هندوانه غوړ نه لري، خو د انرژۍ په توليد کې پوره مرسته کوي او نه پرېږدي چې د بدن د کومې برخې سلولونه تخريب شي، کوم چې تخريب شوي او له منځه تللي په بيا رغولو کې يې مرسته کوي.

د اوړي په ګرمو شپو او ورځو کې د تندې د له منځه وړو او د بدن د اوبو پوره کولو لپاره د هندوانې ځای يوه مېوه هم نه شي نيولی.

سرچينه: روهي ويب پاڼه

مسلمانانو مه نا اميده کېږئ

د ا سلام پر ضد دغه روانه جګړه په دې خبره زمونږ اعتماد له منځه نشي وړلی چې ((راتلونکی دور د اسلام د واکمنۍ دور دی)).

ا سلام په خپل اوږد ژوند کې ددې څخه هم د سختو حالاتو مخې ته کلک ودرېدلی او مقابله يې کړې ده، سره له دې چې د اسلام سره د خپل ذاتي قوت پرته بل هېڅ قوت هم نه ؤ، خو بيا يې هم کاميابي لاسته راوړې او په نړۍ کې يې خپل ځان ساتلی دی، او هغه ډلې او هېوادونه يې هم ساتلي د کوم ساتنه چې ا سلام ته ورپه غاړه وه، په داسې حال کې چې هغوی هم د وسلو څخه خالي وو.

اسلام هغه قوت دی چې په ختيځ کې يې اسلامي وطن د تاتاريانو او صليبيانو د بريدونو څخه وژغورلو، که چېرې صليبيان په ختيځ کې داسې بريالي شوي وی لکه څرنګه چې پخوا په اندلس کې بريالي شوی وو يا يهوديان چې اوس وخت کې په فلسطين کې بريالي شوي دی نو نه به عربي قوم پاتې وی نه عربي جنس او نه عربي هېوادونه. پخوانی اندلس او اوسنی فلسطين دواړه ددې ګواه دي چې کله هم اسلام د يوې زمکې څخه وشړل شي نو هلته د اصلي جرړې د ويستل کېدو وروسته نه ژبه روغه پاتې کېږي او نه قوم. (سيدقطب رحمه الله).

ژوند

د يوې چينې او به دي، څوك يې د زرو په جام کې څښې، څوك يې د خاورو په کنډولي کې.

هغه چې نه دا لري نه هغه، په لپه کې يې را اخلي .

په اوبو کې هېڅ فرق نشته، فرق په لوښو کې دی .

د شاه او ګدا فرق په لوښو کېږي.

د اوبو په خوند هغه څوك پوهېږي چې ډېرتږی وي .

هغه لاروی، چې له بيديا نه ستړی ستومانه راځي او تنده يې ډېره زياته ده، دا اوبه ډېر خوند ورکوي .

هغه دهقان چې په سره غرمه کې يوې کوي او خولې پرې راماتي دي دا اوبه د هغه د پاره ډېر لوی نعمت دی.

يو شپون چې له غره نه تږی راکوزېږي او په چينې باندې خوله ږدي د اوبو په خوند ډېر ښه پوهېږي.

يو بل سړی چې يخ سيوري ته په آرامه چوکۍ ناست دی، ښايسته صراحي يې له څنګه ايښې ده او په ښو ګيلاسونو کې اوبه څښې له اوبو نه هغه خوند نشي اخيستلی.

هو! ده دلارويو او شپنو تنده نه ده ليدلې .

په سره او ټکنده غرمه کې يې لو نه دی کړی، ځکه هغه تلوسه په ده کې نشي پيداکېدای.

چا، چې لوږه او تنده نه ده ليدلې، هغه د خوړو او اوبو پوره خوند هم نه دی لېدلی او د ژوند په کيف نه دی پوه شوی. (ګل پاچا الفت).

د شهید مولوي حبیب الرحمن په یاد:

د کور دروازه یې بنده شوه، خو د قربانۍ دروازه یې د تل لپاره خلاصه کړه

لیکنه: قاضي فیضان الله فیصل

لکه څنګه چې په نړۍ کې انسانان په خپلو منځو کې مختلف افکار او رنګ رنګ نظریې لري، د غه شان د دوی د ژوند تګلارې هم مختلفې وي! د ځینو اهداف د خپلو نفساني غوښتنو له دایرې نه وځي، ګېډه او شهوت یې وروستی هدف وي، خو ځینې بیا تر دې ټولو هاخوا داسې ستري موخې لري چې د میلیونونو ککریو د ساتنې دنده تر سره کوي. هغه څوک چې په اسلام کې پېدا او لوی شي او غواړي چې په اسلام کې مړ شي، د دغو خلکو هدف هم ډېر پاک او ستره وي، دغسې خلکو سره په دنیا کې د ژوند تېرولو تر څنګ د الله پر زمکه د الله تعالی د دین د غلبې او حاکمیت فکر وي او کله چې موږ د دین د حاکمیت خبره کوو د هغه دین نه تعرف کوو چې هغه د اسلام مبارک دین دی چې د ژوند ټولو اړخونو ته شامل او هر وخت د انسانانو اړتیا وو ته ځواب ورکوونکی دی چې دغه ستر هدف ته د رسېدو لپاره رښتینی مسلمان، هو ښیار دعوتګر او د خدای د لارې مجاهد ته ضرورت لیدل کېږي چې د هر وخت او شرایطو سره دین او خپلې خاورې ته ګټور ثابت شي چې بې له شکه دغه ستر هدف ته ځان رسول او په دې لاره تلل اسانه کار هم نه دی.

دا لاره قوي ایمان او متعهد لارویان غواړي

شهید استاذ مولوي حبیب الرحمن د افغانستان د اسلامي نهضت یو تن بنسټګر چې د وخت ناخوالو، فساد او فکري بې لاریو او د دیني مقدساتو ته سپکاوي او تر دې هاخوا د هېواد او خلکو د غم احساس یې له لومړۍ ورځې په سر کې ځای ونیوه او کله چې د ننګرهار نجم المدارس مدرسې نه په لومړۍ درجه فارغ شو او د کابل په امام ابوحنیفه مدرسه کې د استاذ په حیث مقرر شو، له هغو خلکو سره یې لیدنې او ناستې پیل کړې چې له دغو نا خوالو سره د مقابلې هیله ترېنه کیدای شوه، تر دې پورې چې د کابل پوهنتون شرعیاتو پوهنځي کې شامل شو او په پوهنتون کې له یو شمېر استاذانو او ځوانانو سره یې د جوانان مسلمان په نوم د اسلامي نهضت بنسټ کېښود.

شهید استاذ مولوي حبیب الرحمن له همدې ځایه د اسلامي نهضت له نورو مشرانو سره یو ځای د دعوت مبارزه پیل کړه او په ډېر اخلاص یې له اسلامي نهضت سره د نورو خلکو د یوځای کېدو او نورو سیمو او ولایاتو ته د دعوت د خپرېدو هڅې پیل کړې.

تر دې پورې چې کله به پوهنتون رخصت هم شو، مولوي صاحب شهید به په رخصتۍ کې هم کور ته نه راته او په خپلو دعوتي کارونو کې به مصروف ؤ چې کله به کورته راغی نو درې ورځې به یې تېرې کړې بیا به له کوره په خپلو دعوتي کارونو پسې ووت، او کله به یې چې مور، پلار او د کورنۍ د کوم بل غړي له خوا ورته وویل شول چې په کور کې لږه زیاته موده تېره کړه، نو مولوي صاحب شهید به ورته ځواب وکړ چې موږ داسې یو ستر کار ته لاس اچولی چې په کور کې کینو نو د لوی کور (افغانستان) بنسټونه به مو وران شي.

د اسلامي نهضت د پیل مرحله دومره سخته او له ستونزو نه ډکه وه چې د همدغسې مخلصو دعوتګرو او مبارزینو ډېرو هڅو ته یې ضرورت درلوده.

مولوي صاحب د خپلو اکثره ملګرو په منځ کې چې د عمر او علم په لحاظ ترینه مشران وو، خو مولوي صاحب به د کشر ملګري نه ځان کشر ګاڼه د ډېرو اوچتو اخلاقو خاوند ؤ چې سړي به ورسره په یو ځل مخامخ کېدو او یو ځل نا ستې سره متأثر کېدو، د یو رښتیني دعوتګر ټول مواصفات په کې ؤ.

مولوي حبیب الرحمن شهید د خپل پلار مشر زوی ؤ، نو کله چې د چا مشر زوی دې مرحلې ته ورسېږي چې تعلیم او تحصیل یې بشپړ کړی وي او په کومه وظیفه هم مقرر شوی وي، نو بې له شکه چې پلار او ټوله کورنۍ یې ډېره خوشحاله وي او دا تمه ترېنه کېږي چې د کور په مسؤولیتونو او کارونو کې له پلار سره اوږه ورکړي او خپل معاش کورته راوړي.

نو همدې ټکي ته په کتلو سره د شهید مولوي صاحب پلار کیسه کوله چې یو ورځ مولوي صاحب د کابل نه راغی، دا په داسې حال کې ؤ چې شهید مولوي په کابل پوهنتون کې د استاذ په حیث او د ګذرګاه په سیمه کې امامت هم درلود او د شرعیاتو د مجلې مدیر هم ؤ. نو پلار یې ورته وویل چې حبیب الرحمانه! بل ځل که له کابل نه راتللې ماته یو جوړه کلوشې درسره راوړه

مولوي صاحب ورته وویل: ښه پلار جانه چې بل ځل راتلم ستا لپاره به کلوشې راوړم. ډېره موده ورو سته چې شهید مولوي صاحب کور ته راغی نو پلار یې د مولوي صاحب مور ته وویل چې حبیب الرحمن ماته څه شی ندي راوړي؟ مور یې ورته وویل چې ستا لپاره خو څه شی ورسره نه ؤ، نو چې کله شپه شوه د کورنۍ نور غړي هم ناست وو، پلار یې د خپلو کلوشو پوښتنه ورنه وکړه. مولوي صاحب غلی شو او د لږ مکث نه یې وروسته په خندا وویل چې پلار جانه ته خو شکر دی ګوزاره دې کېږي، زما د معاش په تمه کېږه مه له موږ سره دومره غریب ملګري دي چې هغوی کورنو ته ځي د لارې کرایه ورسره نه وي، زه خپل معاش کورته نشم راوړلای ځکه چې موږ یې په دعوتي کارونو کې لګوو. نو ځکه مولوي صاحب شهید د مبارزې په لار کې د ځاني قرباني تر څنګ د مالي قربانیو دروازه هم خلاصه کړه.

مولوي حبیب الرحمن او د هغه د مبارزې ملګرو په دغه اغزنه لار تګ او د دې لپاره کاوه، ترڅو هېواد له ناخوالو وژغوري، د دین دښمنه ډلو مخه ونیسي او

د پردیو او د بې‌دینۍ کوم سیلاب چې په دې هیواد را روان ؤ د هغه مخه ډب کړي

شـــهید حبیب الرحمن به خپلو ملګرو ته دا خبره ډېره کوله چې د مســـلمان لپاره د دنیا ژوند د آرام ځای نه دی، په دنیا کې د اســـلام د سرلوړۍ لپاره دومره ځانونه ستړي کړي چې په قبر کې آرام وکړي. مولوي صـاحب حبیب الرحمن په دعوتي مبارزه کې دومره سرګردانه ؤ چې کله نوموړی له پوهنتون نه فارغ شـــو، د کورنۍ له خوا چې به ده ته د واده یا نکاح کولو یادونه وشـــوه، نو مولوي صـــاحب به د کورنۍ دغه د واده وړاندیز په کله رداوه او ویل به یې چې زموږ وطن ته د یو لوی سور سېلاب د راتګ خطر دی او موږ پاڅېدلي یو چې د دغه سور سېلاب مخه ونیســـو چې خپل خلک او وطن تربنه و ژغورو چې په دې لاره کې ډېر کړاوونه او خنډونه موجود دي او دا کار د سر، مال او وخت او هر څه قربانۍ غواړي، ترڅو هیواد مو د پردیو له دسیسو په امان کې شي.

مولوي صاحب حبیب الرحمن سره د اسلامي نهضت د مبـارزې پـه دې اغزنـه لاره کې د نوموړي ټولـه کورنۍ ملګرې شـــوه چې کله د اســـلامي نهضـــت مشرـان د نهضـــت د غړو سره هجرت کولو مجبور شـــول، مولوي صـــاحب سره یې ورونه هر یو عزیز الرحمن او فضـــل الرحمن چې د کابل پوهنتون د حقوقو او ســـیاسي علومو او شرعیاتو د پوهنځیو د څلوم کـال محصـــلین وو او بـل د تره زوی یې ګـل الرحمن چې له دولسم ټولګي څخه نوی فارغ شوی ؤ هم ملګري شو.

کله چې د اسلامي نهضت مشرانو د رژیم پر خلاف (۱۳۵۴لمریز) کـال د نظـامي عملیـاتو او پـاڅون پرېکړه وکړه، هر څوک خپلو خپلو ولایتونو ته تلل. مولوي صـــاحب له خپلو ملګرو سره لغمان ته تللو ورته وویل شـــول چې ته خو لغمان ته ځې خو ورونه دې له ځان سره مه ملګري کوه. مولوي صـاحب ورته په ځواب کې وویل چې که دغه لار ښـــه وي، زما ورونه تر بل هر چانه وړاندې باید قربانۍ ته ودانګي. هماغه ؤ چې ورونه او یو د تره زوی یې له ځان سره ملګري کړل. عملیات تر سره شول د مولوي صاحب په ګډون یو ورور فضـــل الرحمن او د تره زوی یې له نورو ملګرو سره یو ځای د لغمان په مختلفو ځایونو کې ونیول شـــول او عزیز الرحمن د نهضـــت له دوو نورور ملګرو سره هر یو غلام دســـتګیر مشـــهور په صـــایم صـــیب او هارون چې په حاجي ولایت خان مشـــهور ؤ، په هجرت کولو بریالي شـــول چې عزیز الرحمن په پېښـــور کې په یوه ټرافیکي پېښـــه کې په شـــهادت و رسـېد او مولوي حبیب الرحمن شـــهید د اســـلامي نهضـــت د دوو نورور مشرـانو هر یو ډاکټر محمد عمر او خواجه محفوظ منصـــور سره د کابل په دهمزنـګ زنـدان کې تر بنـد تېرولو وروســـتـه پـه شهادت ورسول شول او بل ورور یې فضل الرحمن او د تره زوی یې ګل الرحمن په دهمزنګ زندان کې د نهضـــت لـه نورو غړو سره زنـداني شـــول چې د کمونستي کودتانه وروسته پلچرخي زندان ته انتقال او نورو زرګونو هېوادوالو سره د پلیګون په دښته کې د کمونستانو له خوا تر خاورو لاندې شول.

د یادولو ده چې د کمونســـتانو په دوره کې د مولوي صـــاحب شـــهید د کورنۍ نور غړي هر یو اســـتاذ عبدالرحمن الینګاری چې د مولوي صـــاحب تره ؤ، حاجي صاحب عبدالغفار چې د مولوي صاحب ماما ؤ او مولوي میاګل جان چې د مولوي صـاحب د خاله زوی ؤ، هم د هغو کســـانو پـه ډلـه کې وو چې پـه پلچرخي کې زنداني او وروسته تر خاورو لاندې او په شهادت و رسول شول .

مولوي حبیب الرحمن د اســـلامي نهضـــت د مبارزې په لاره کې داســـې قرباني ورکړه چې د کورنۍ ټول لوســـتي او تحصـیل یافته ثمر ته رسـېدلي ځوانان او د کورنۍ نور غړي یې په دې لار کې ورسره قرباني شول. .

مولوي صاحب حبیب الرحمن، عزیز الرحمن، فضل الرحمن د خپـل پلار درې زامن ول چې درې واړو ودونه نه وو کړي نو چې دوی شـــهیدان شـــول یو سپین ږیری پلار او زړه مور یې او یوه خور بي بي یې په کور کې پرېښـــودل چې د کور دروازه یې په دې خلاصه وه.

د مولوي صـــاحب پلار، مور او خور چې له دوی نه وروسته په کور کې پاتې شول تر هغې چې یو په بل پســـې وفات شـــول د خپلو شـــهیدانو په مظلومانه شهادت یې زړونه سخت دردېدلي وو، په داسې حال کې چې جنازې یې ورته کورته رانه وړل شـــوې او قبرونه یې معلوم نه شـــول، د ژوند پاتې شـــپې او ورځې یې په پوره صـــبر زغم او د الله جل جلاله په عبادت کې تېرې کړې.

زما هغه شېبه هم په یاد ده چې کله د مولوي صاحب مور د مولوي صـاحب او د فضـل الرحمن او د کورنۍ د نورور غړو د شـــهادت درد تېر کړ نو په دې تمه وه چې عزیز الرحمن زوی یې په پېښـــور کې دی او د نهضـــت له نورور ملګرو سره یو ځای شـــوی او ژوندی دی، کله چې په لومړي ځل مجاهدین زموږ کلي او منطقې ته دا خل شـــول، تر دې وخت پورې به د کورنۍ هغو غړو چې د عزیز الرحمن له شـــهادت نه خبر وو د هغـه مور او پلار تـه یې د عزیزالرحمن د مرګ په اړه څه نه ویل، تر دې چې مجاهدین سیمې تـه راغلـل، مور بي بي پـه تکرار د عزیز الرحمن پوښتنه کوله چې به کله راځي، تر ډېر ځنډ وروسته یې مور د عزیزالرحمن زوی له شـــهادت نه هم خبره شوه.

دغه درېدلې مور او پلار نور زامن او لمسیان نه لري، ځکه چې زامنو یې ودونه نه وو کړي، د غه مظلوم والدین تر هغې چې ورته یو په بل پســـې مرګ راغی د ژوند تر پایه یې د خدمت کولو شرف او ویاړ موږ درلود، ځکه چې موږ هم د پلار نه یتیمان پاتې وو، زموږ پلار هم شهید شوی ؤ.

موږ به د مولوي صـــاحب پر پلار چې زموږ خوږ او مهربان تره ؤ، د خپل پلار مینه په ده او په مرحوم حاجي عبدالحنان کاکا چې زموږ بل تره ؤ او د شهید ګل الرحمن پلار ؤ ماتوله او دوی به د زامنو ناز په موږ کاوه.

د مولوي صـــاحب شـــهید پلار او مور پاتې ژوند په داســـې حال کې تېر کړ چې د زامنو د خوښـــۍ او ودونو مراســـم یې نه لیدل او نه یې په غېږو کې لمســـیانو لوبې وکړې چې د زامنو مینه یې پرې ماته شـــوې وای. هغه کور چې د دوی په ژوند کې به د قرآن کریم د تلاوت غږونه ترې اور پدل کېدل اوس پکې خاموشي ده، هغو خونو کې چې د شپې له خوا به رڼا ګانې په کې بلې وې اوس په هغه کور کې تیاره ده رڼا ګانې نه ښـــکاري او هغه دروازې چې د دوی په ژوند خلاصې وې اوس هغه دروازې تړل شوي دي، خو د د سرښـندنې دروازې یې داسې خلاصې کړې چې سره شوروي یې د تاریخ یوه برخه وګرځوله.

نگاهی گذرا به کارکردهای

جمعیت اصلاح،

درکمتراز یک‌ونیم دهه‌ی گذشته

عبدالظاهر حمیدی

بعد از سقوط نظام طالبان و به میان آمدن اداره‌ی جدید و همزمان با آغاز دور جدیدی از آزادی‌های سیاسی و مدنی در کشور، افراد و گروه های زیادی در صدد آن شدند، تا به نوعی در صحنه حضور داشته وفعالیتی ازخودنشان دهند. به همین دلیل، نهادهای زیادی آغاز به کار نمودند که تعداد آنها، ازجانب کشورهای معین تشویق و غرض متابعت اوامر شان، استخدام شدند و این عده از نهاد ها و سازمان ها، بودجه های هنگفتی نیز از منابع مختلف دریافت می‌کردند.

اما در این میان تعداد دیگری هم صادقانه و تنها به منظور سهم گیری در آبادانی کشور، به گونه‌ی خودجوش وارد عمل شدند که از آن جمله می توان از جمعیت اصلاح افغانستان یاد آوری کرد.

جمعیت اصلاح وانکشاف اجتماعی افغانستان، در تابستان سال ۱۳۸۲ هـ.ش - از شهر کابل کار وفعالیت خویش را با همت بلند عده‌ی از جوانان، استادان پوهنتون‌ها و قشر تعلیم یافته‌ی جامعه، غرض خدمت به کشور وسهم گیری در انکشاف مادی و معنوی کشور، آغازنمود.

اولین کار جمعیت اصلاح، با خدمات تعلیمی آغاز گردید. در ابتداء کانون آموزشی مستقبل و درضمن آن مجله‌ی اصلاح ملی، از دو فعالیت عمده‌ی این سازمان شمرده می شدند. اما به فضل الهی با گام های هرچند اهسته آهسته ولی مفید ومؤثر، قدم به جلو گذاشته واینک بعد از ۱۴ سال، یکی از قوی ترین جریان‌ها و سازمان‌های مطرح، خدمت گذار وقابل افتخار در افغانستان شمرده می شود.

امروز هر جوان تحصیل کرده و با هدف، با این جریان آشنا و هر سیاستمدار کشور ازاین جریان شناخت کافی و نسبت به آن باورمندی قوی دارد. هر هموطن عزیز ما عقیده دارد که، کار و فعالیت جمعیت اصلاح، بر پایه‌ی اخلاص استوار است و همیشه در خدمت هموطنان ستمیده بوده و است. امروز هر فردی ازین مرزو بوم، می داند که تنها جریانی که اسلامی و افغانی می اندیشد و دلسوزانه قدم می بردارد، همین جریان است.

اگر نظرکوتاهی به خدمات و فعالیت های این جریان داشته باشیم و آن را با سایر جریان‌ها وحتی احزاب بزرگ مقایسه نماییم، مشاهده می کنیم که، جزعده‌ای از مردم حسود وکینه توز، اکثریت ملت ومردم از آن سپاس گزاری می‌نمایند.

عرصه‌های فعالیت جمعیت اصلاح :

- **عرصه‌ی تعلیمی وتربیتی:**

چنانچه قبلاً اشاره شد، جمعیت اصلاح، با تأسیس کانون آموزشی مستقبل کارش را آغاز نموده، که علاوه بر درس های از قرانکریم؛ عقاید و مسایل فقهی، ریاضیات ومضامین ساینس و همچنان، زبانهای: عربی و انگلیسی نیز، در آن تدریس می گردید که به توفیق الله متعال، تعداد زیادی از جوانان با درک مؤثریت برنامه های آموزشی، به این کانون علمی روی آوردند وسرانجام یکی ازنتایج آن، این شد تاجمعیت اصلاح، روی ایجاد بخش مستقل تعلیمی، فکر کند و با ایجاد کورس ها و مکاتب خصوصی و مدارس دینی، برای تقویه‌ی ارزش های تعلیمی و تربیتی در جامعه، کوشا باشد که اکنون الحمد لله هزارها تن از شاگردان، اعم از اناث و ذکور، در بخشهای مختلف تعلیمی وتربیتی جمعیت اصلاح در نقاط مختلف کشور، مصروف فراگیری علوم میباشند. به این ترتیب جمعیت اصلاح با گشودن دری از درهای علم و معرفت، به رخ اولاد کشور، خدمات ارزنده و قابل ستایشی را به جامعه تقدیم نموده است.

اگر این کار جمعیت اصلاح را با کارکرد های سایر سازمان‌ها که در کشور فن گرفتند و با امکانات و وسایل فراوانی به کار پرداختند، مقایسه کنیم، اصلاً قابل مقاسیه نیست. زیرا؛ آن‌ها با همه توانمندی‌های مادی هنوز هم عقب مانده اند.

عرصه‌ی فرهنگی ونشراتی:

جمعیت اصلاح، با شعار«اصلاح فرد، خانواده و جامعه» کار خویش را آغاز نمود و نخستین نشریه‌ی که ازطریق آن خواست پیام اصلاح گر خویش را به مردم برساند،«مجله اصلاح ملی» بود.

اصلاح ملی، درمسیر راه دعوتی خویش در این ۱۴ سال، با پیام رسانی صادقانه و مخلصانه، به مبارزه پرداخت و با ارایه‌ی مطالب در همه زمینه های، چون: اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی ، فرهنگی و خانواده‌گی، در راه حفظ ارزش‌های اسلامی و ملی، گام برداشت و در تنویر اذهان جوانان و مردم خویش، کارنمود.

همچنان در این مدت، با استفاده از فضای باز آزادی مطبوعات، جریان‌ها و اشخاص برای کسب امتیاز رسانه های چاپی، صوتی وتصویری شتافتند، اما در این میان رسانه های جمعیت اصلاح ازهمه رسالت‌مندتر درخشیدند. البته، کار رسانه‌ای جمعیت اصلاح، محدود به اصلاح ملی نبوده و در کنار آن، به صدها جلد کتاب های مفید ترجمه و چاپ گردید؛ رادیو صدای اصلاح، با پخش برنامه‌های خویش، درقلب مردم جا گرفت؛ اصلاح

پرودکشن با تولید« سی دی» و«دی وی دی‌ها»ی مفید، خلای موجود در زمینه‌ی مواد فرهنگی مناسب و سودمند را تاحدی پرنمود. سایت انترنتی اصلاح‌آنلاین و شبکه‌های اجتماعی، وسیله‌ی دیگری بودند که توانستند درامر آشنایی جوانان با ارزش‌های دینی ما را یاری رسانیده و آنها را بسوی التزام به ارزش ها تشویق نمایند.

با آنهم درمقایسه با سائرجریان‌ها، با وجود اینکه همه امکانات جمعیت اصلاح از طرف ملت و مردم تامین گریده و جوانان مخلص و وفادار این سازمان، با توکل به پروردگار همه مشکلات را تحمل نموده، کار خویش را شب و روز به خوبی به پیش برده اند که نظیر آن در میان جریان‌های دیگر، مشاهده نمی شود.

عرصه‌ی خدمات اجتماعی و مردمی:

جمعیت اصلاح، کار خدماتی خویش را از تنظیف مساجد آغازنمود وبه کوچه و شهر رسید تا سرانجام یکی از تابستان‌ها که سیلاب خطرناکی مردم سروبی ولایت کابل را در ماه مبارک رمضان متضرر ساخت، جمعیت اصلاح، با استفاده از رادیو صدای اصلاح کابل، به مردم شریف کابل و باشنده‌گان شهر، پیام داد تا به کمک این سیلاب زده‌گان بشتابند. این پیام، با استقبال گرم مردم روبروشد که در نتیجه‌ی آن، ۱۵۰ خانواده‌ی که همه چیز خویش را در اثر سیلاب ها از دست داده بودند، بهترین بسته های کمکی از قبیل: لوازم پخت‌وپز، کمپل و دوشک را بدست آوردند که از کمک‌های همین هموطنان ما تهیه گردیده بود و در کنار آن، بخش دکتوران جمعیت اصلاح، ایام عید خود را با کلینک‌های سیار شان در کنار مردم شریف خویش در مربوطات ولسوالی سروبی سپری نمودند.

هنگامی‌که ولایات شمال وشمال‌شرق کشور، با واقعات زلزله و خیزش آب روبرو شدند، بازهم جمعیت اصلاح، با هوادران مخلص خویش، به کمک این مردم شتافت؛ شب ها وروزها درخدمت شان بدون کدام حق الزحمه و مزد مصروف گردیدند و با کمال صداقت خدمت‌گزاری نمودند. این خدمات، علاوه از کمک‌های زمستانی و ماه‌واراست که، از طریق جمعیت اصلاح، با خانواده‌های بی‌بضاعت، در جریان سال صورت می‌گیرد.

عرصه‌ی فکری وتربیتی:

جمعیت اصلاح، در بعد فکری و تربیتی قشر جوان کشور، اعم از ذکور و اناث تلاش نموده و با ارایه‌ی درس‌های مختلف، تدویر ورکشاپ‌ها، کنفرانس‌های علمی، برنامه‌های اجتماعی و آگاهی دهی، در تربیه‌ی فرد؛ خانواده و جامعه‌ی سالم، تلاش نموده است.

جمعیت اصلاح، با همه ناهنجاری‌های که جامعه‌ی افغانی را به حیث یک جامعه‌ی اسلامی تهدید نموده است، مبارزه نموده و امروز جوانان هدفمندی داریم، که وطن‌دوستی و دین‌دوستی از ممیزات بارزشان می‌باشد. امروز، اگر مساجد ما مملو از جوانان است، اگر خواهران ما با حجاب گشت وگذار می نمایند، اگر رسانه‌ها تاحدی برنامه‌های دینی را پخش می کنند و اگر شعایر دینی در بین مردم زنده است، یقیناً در همه‌ی این‌ها کار فکری و فرهنگی جمعیت اصلاح، نقش سازنده‌ی داشته است.

جمعیت اصلاح، با راه اندازی برنامه‌های قرآنی، در ساحات مختلف رابطه‌ی مردم را با قرآن محکم نموده، در تدین وبیداریی مردم، رول مهمی را عهده دار بوده است. جمعیت اصلاح، برعلاوه‌ی خدمات دینی، از همه ارزش‌های دینی دفاع نموده و علیه همه انحرافات عقیدوی، دینی و اجتماعی که درتقابل با شعایر اسلامی قرار داشته، مبارزه نموده است.

از جمله ایستادگی دربرابر تلاش مذبوحانه‌ی تعدادی‌که می‌خواستند، ترجمه ی تحریف شده‌ی قرآن را به زبان فارسی درکشور پخش نمایند، همچنان تعداد دیگری که تلاش داشتند مردم را به دین ستیزی و فرار از دین تشویق کنند و با نوشته های کفر آمیز خویش، در راستای به انحراف کشاندن نسل نو فعالیت نمایند، و یا هم در پی آن بودند، تا قوانین غیر اسلامی را درکشور اسلامی ما جای‌گزین نمایند. جمعیت اصلاح، با تلاش‌های سازنده‌ی خویش در همکاری و همیاری با هموطنان عزیز و دین‌دوست خویش، سد راه این همه برنامه‌های دین ستیز و ویرانگر قرارگرفتند، که لله الحمد این همه تلاش‌ها، باورمندی ملت ومردم را به این جریان دینی واجتماعی، بیش‌تر ازپیش ساخت و امروز، جمعیت اصلاح، به حیث یک مرجع و ارگان قابل اعتماد دربین مردم مطرح می‌باشد.

جمعیت اصلاح، یگانه جریان ملی و افغانی است، که به طرف خودکفایی درحرکت بوده و متکی به مردم خود می‌باشد. پس وظیفه‌ی هر مسلمان هدفمند است تا با پشتی‌بانی از برنامه‌های دعوتی و دینی جمعیت اصلاح افغانستان، درکنار این جریان ملی بوده و در حمل و تقویت ارزش های والای اسلامی وملی با این جریان مساعی مشترک به خرج دهند

د استبداد او استعمار پر ضد د سید جمال الدین افغانی مبارزه

(۳/۳)

دکتور مصباح الله عبدالباقي

د عثماني خلیفه د استبداد پر ضد مبارزه

په پیل کې سید جمال الدین افغان د سلطان عبد الحمید په اړه حسن ظن درلود، او د هغې په سیاسي تفکر او استعداد یې پوره یقین ؤ، او داسې انګیرنه یې درلوده چې که سلطان عبد الحمید د اروپایي استعمار پر ضد ودرېږي او نور اسلامي ملتونه یې حمایت وکړي نو استعمار ته شکست ورکول ممکن دي.

مګر وروسته دې یقین ته ورسیده چې د سلطان عبد الحمید سیاسي پوهه په عثماني خلافت کې د اصلاح، او د آزادي خواهانو پر ضد استعمالېږي، او همدا هغه خلل دی چې اروپایان ترې د خپلو استعماري مقاصدو لپاره استفاده کوي، د همدې امله د خپل بې ساري جرأت په نتیجه کې یوه ورځ سلطان عبد الحمید ته ورغی او ورته یی وویل: زه ددې لپاره راغلی یم چې د هغه بیعت څخه می آزاد کړې چې له تاسره می کړی ؤ، ځکه چې زه د هغه بیعت څخه ګرځیدلی یم، تاسره مې په خلافت بیعت کړی ؤ، او خلیفه وعده خلاف نشي کېدلی).

سره له دې چې سلطان عبد الحمید د سید جمال الدین د خوشحاله کولو کوښښ وکړ، مګر هغه د سلطان په اړه د نقد او تمسخر څخه منع نه شو، یوه ورځ سید جمال الدین افغانی د سلطان سره په ملاقات کې په خپلو تسپو باندې مشغول وه چې اوازونه یې تری ویستل، د سلطان سره د ملاقات نه وروسته ورته وویل شول چې دا کار د سلطان سره د ملاقات د آدابو مخالف دی، نو د تمسخر په شکل یې وویل: سبحان الله! سلطان معظم چې د میلونونو انسانانو په تقدیر باندې لوبې کوي او هېڅ څوک هم نشته چې پرې اعتراض هم وکړي، او دا دهغه حق بولي، آیا جمال الدین ته ددې حق هم نشته چې په خپلو تسپو باندې چې څنګه یې خوښه وي لوبې وکړي!.

دا په ډېره لنډه توګه د خپل وخت د مستبدو حکومتونو پر ضد د سید جمال الدین افغان د ژوند یو څو بېلګې وې، چې په حقیقت کې د هغې د ژوند ټول تصویر نه وړاندې کوي، د هغه د ژوند هره لحظه د شجاعت، بې خوفۍ او د استبداد پر ضد د هغه د مبارزې یوه ښکلې بېلګه ده، خو د مقالې د لمنې د تنګوالي له امله یې دلته وړاندې کول ګران دي.

د استعمار پر ضد د سید مبارزه

د کونړ د سردرو دغه سید زاده د خپل ژوند یوه لویه برخه د استعمار پر ضد په مبارزه کې تېره کړه، دې مبارزې بېلا بېل شکلونه درلودل، غواړم په ډېرو لنډو ټکو کې ددې مبارزې یو تت انځور درنو لوستونکو ته وړاندې کړم.

- **د امت وحدت د استعمار پر ضد د مبارزې لویه وسیله**

د سید جمال الدین افغان تصور دا ؤ چې شرقي ملتونه عموما او اسلامي ملتونه په ځانګړې توګه باید سره یو شي، ددې متعدد اهداف ؤ، ددې اهدافو څخه یو بنسټیز هدف هم د استعمار پر ضد مبارزې او مقاومت ته د امت تیارول ؤ، په دې اړه د هغې لیکنې ډېرې واضح او صریحې دي، د بېلګې په توګه یې دا عبارت لولو، چې پکې وایي: (آیا موږ په دې مطمئن کېدلی شو، حال دا چې موږ مؤمنان یو، او موږ غالب او قوي وو، چې موږ د ذلت او بیچارګۍ سره مخ شو، او زموږ په هېوادونو او ثروتونو هغه څوک مسلط شي چې زموږ د دین پیروان نه دي، زموږ د عنعناتو تابع نه دي، او نه زموږ شریعت ته احترام لري، تر دې چې زموږ په اړه نه د کوم قسم او نه د کوم تعهد خیال ساتي؟ بلکې اصل هدف او همّ وغم یې دا دی چې موږ داسې فناء کړي چې زموږ وطنونه له موږ څخه خالي کړي، او بیا پکښې خپل نسلونه اباد کړي!)

تصور یې دا وه که د مسلمانانو ترمنځ واقعي وحدت او یووالی رامنځ ته شي او یو د بل په غم غمجن شي او یو د بل مرسته وکړي نو د استعمار د ډېرو مشکلاتو څخه خلاصیدلی شي، په دی اړه وایي: (په الله قسم که عثمانیان له دی خبر شي چې د انګریزانود رعیت په زړونو کې دوي څومره معنوي تسلط او احترام لري، او که دا معنوي تسلط دوي په عاقلانه ډول استعمال کړي نو هیڅ کله به د انګریزانو په بې ځایه تصرفاتو او ظالمانه کارونو باندې صبر کولو ته اړ نه شي، او نه به دی ته اړ شي چې د مصر د مسألې (چې هغه په حقیقت کې تر ټولو مهمه عثماني او یا هم اسلامي مسأله ده) او د هغې په څیر نورو مسائلو کې د انګریزانو له پلوه د عثمانی سلطان په حقوقو تجاوز باندې صبر وکړي) له دی عبارت څخه یې اصل هدف دا دی چې باید د مسلمانانو ترمنځ دا ډول د وحدت احساس وجود ولري، تر څو وتوانیږي چې د استعمار په وړاندی د قوي او محکم دریځ خاوندان وي، او که چېرته دا وحدت وجود ونه لري نو بیا دا قوت منځ ته نه راځي.

- **د استعمار پر ضد لیکنی او ویناګانی**

هغه بله وسیله چې سید جمال الدین افغان د استعمار پر ضد تری استفاده کوله هغه د سید لیکنې او ویناګانی وی، ددې لپاره مثال راوړل په

حقیقت کې د هغې د اهمیت د کمولو سره برابر دی، ځکه د سید ټولی لیکنې که هغه په العروة الوثقی مجله کې وی او که ضیاء الخافقین مجله کې وی، او که نوری متفرقه لیکنې وی، هغه ټولی د استعمار پر ضد دي، همدا راز د سید هغه ټولی ویناگانی چې په مصر، ترکیه، هند، ایران او افغانستان کې یې کړي دي دا یې یوه محوري موضوع وه.

- **د استعمار پر ضد د عالمي تنظیم تشکیل**

هغه مجله چې د (العروة الوثقی) په نوم سید جمال الدین د پاریس څخه نشروله، هغه یې په حقیقت کې د هغه سري تنظیم په نوم مسمی کړی وه چې هغې په شرق کې د استعمار پر ضد جوړ کړی وه، او نوم یې ورته (العروة الوثقی) ایښی وه، کله چې په کال ۱۸۸۳م کې پاریس ته ولاړ هلته یې بیلا بیل انقلابي تنظیمونه او مؤثر شخصیتونه او مفکرین راټول کړل ترڅو د العروة الوثقی او نورو ټولنو ترمنځ د استعمار پر ضد یو نړیوال تشکیل رامنځ ته کړي، چې هغه په عین وخت کې د اسلامي امت د وحدت او همغږی لپاره کار هم وکړي.

- **سیاسي هلی ځلی**

سید جمال الدین افغانی د استعمار څخه د خلاصون لپاره د هری و سیلی څخه کار اخیستی، چې په دی کې خبری اتری او سیاسی هلی ځلی هم شامل دي، د بیلگی په توگه کله چې په کال ۱۸۸۳م کې په سوډان کې د مهدي په مشرۍ د انگریزانو پر ضد پاڅون خپل اوج ته ورسیده نو سید جمال الدین افغانی د انگلیسانو د سیاسي شخصیتونو لکه چرچل، سالسبوري، او سر درموند له خوا د سوډان د قضیې په اړه د خبرو اترو لپاره لندن ته وغوښتل شو، هلته خو لومړی ورته د سوډان د حکومت ورکولو وړاندیز وشو، چې د سید له لوری مسترد شو، بیا وروسته تری وغوښتل شو چې د یو هیأت په مشرۍ سوډان ته ولاړ شي، سید دی کار ته تیار شو، او له دی کار څخه یې د خپل هدف ته د رسیدو لپاره د وسیلی په حیث د استفادی اراده وکړه، هغه په دی اړه دا سې وایي: (انگلستان له ما نه وغوښتل چې زه په هغه هیأت کې شامل شم چې په سوډان کې د پاڅون کونکو سره د سولی په اړه د خبرو اترو لپاره یې لیږل غوښتل، په هغه وخت د انگریزانو ټول هم وغم په سوډان کې پاڅون وه، زه هم په زړه کې دی سفر ته ډېر خوشحاله وم، ځکه زما مخ ته ددې سفر له لارې د مصر د مسألی د خدمت لارې پرانستل شوی، او د مصر د مشکل د اسبابو د علاج او هغې ته د انگریزانو د استعمار څخه د خلاصون لارې چارې پرانستل شوی، که دا هیأت سوډان ته تللی وی، نو مصر د انگریزانو د استعمار څخه ازادیدلی شو، خو د مهدي د ناڅاپی مرگ له امله دا هیأت ونه لیږل شو).

- **د استعمار د لاسپوڅو پر ضد مبارزه**

سید جمال الدین افغانی یواځی د استعمار پر ضد په مباشری مبارزی اکتفاء ونه کړه، بلکې د هغه خلکو پر ضد مبارزه د سید د مبارزاتو یو بل میدان وه چې د نوښت، پرمختگ، او پرمخ تللی اسلام په نوم یې خلک د انگریزی استعمار غلامۍ ته رابلل، په دوي کې مشهور شخصیت د هند سر سید احمد خان وه، چې د علي گړ پوهنتون بنسټ ایښودونکې بلل کېږي، سید جمال الدین خپل کتاب (الرد علی الدهریین) یا (د نیچریسم (Naturism) په نظریاتو باندرد) د همدی فکر د رد لپاره لیکلی دی، او د دی کتاب له لارې یې د انگریزانو سره د سر سید احمد خان اړیکې په ډاگه کړي دي.

د سید جمال الدین د رأی سره سم غربي استعمار په اسلامي هېوادونو کې د بیلا بیلو لارو چارو او طریقو نه کار اخیسته تر څو هغه اسلامي شخصیت له منځه یوسي چې د هغې مصدر قرآن کریم دی، او قوت یې په عقیده کې نغښتی دی، ددې ټولو طریقو او وسائلو څخه خطرناکه طریقه دا وه او ده چې د مسلمانانو په عقائدو کې شک رامنځ ته کړي، ترڅو خلک د اسلامي عقیدی پریښودلو ته اړ کړي، له همدی امله یې طبیعي مذهب چې هغه ورته دهریت وایي د انگریزانو یو خطرناکه سلاح بلله، ځکه ددې سلاح په ذریعه انگریزانو کولی شول چې د مسلمانانو د قوت رمز چې وحدت، او په خپله اسلامي عقیده ده له منځه یوسي، له همدی امله یې په دی فکر په ډېر قوت سره نقد وکړ، شاید یواځینی کتاب چې سید د کتاب په حیث لیکلی وي همدا وي.

د استعمار سره د سید جمال الدین ټکر

چونکه سید جمال الدین استعمار د اسلامی نړۍ تر ټولو لوی مرض گاڼه، او په ځانگړی توگه برتانوي استعمار، او په خپل ټول توان یې د هغې پر ضد مبارزی ته ادامه ورکوله، دا په حقیقت کې کوم رد فعل نه وه بلکې یو داسې قناعت وه چې د تفکر او تدبر په نتیجه کې ورته سید رسیدلی وه، مگر ددې ترڅنگ شاید دا هم مؤثر وي چې انگریزي استعمار هم دا تشخیص کړی وه چې سید د هغوي د گټو لپاره تر ټولو لوی خطر دی، له همدی امله یې په هیڅ ځای کې په ارام نه دی پریښې، او همیشه یې د هغې پر ضد دسیسی په لاره اچولی دي، شاید د انگریزانو او سید جمال الدین تر منځ لومړی مواجه او ټکر په افغانستان کې رامنځ ته شو کله چې انگریزانو د محمد اعظم خان پرضد د امیر شیرعلی خان سره مرسته وکړه او هغه د حکومت ته یې سقوط ورکړ چې د سید جمال الدین افغانی په مرسته منځ ته راغلی وه، له دی وروسته چې هر ځای ته سید جمال الدین رسیدلی له هغې څخه دمخه د انگریزانو دسیسی رسیدلي دي، هغه که هند دی، که ایران دی او که مصر، په دی ټولو مناطقو کې سید د انگریزانو له دسیسو سره مخ شوی دی، او دکارونو مخنیوی یې شوی او د استعماري قوتونو له خوا زوریدلی دی.

خلاصه دا چې سید جمال الدین افغانی د غور او فکر نه وروسته دی نتیجی ته رسیدلی وه چې د اسلامي نړۍ د وروسته پاتی والی د لاملونو څخه دوه بنسټیز لاملونه استبداد او استعمار دي، او دی قناعت ته د رسیدلو نه وروسته یې ددې مرضونو د علاج لپاره د هر ډول وسیلی څخه کار اخیستی دی، او په دی لړ کې ورسره هغه مواصفاتو چې سید درلودل (لکه صبر، حوصله، شجاعت، د دنیاوي مال او متاع او مناصبو په اړه د سید بی پروایي) ورسره ډېره مرسته کړی، اوس هم که څوک هغه کارونه کول غواړي چې سید جمال الدین کړی دی نو همدا ډول مواصفات به په ځان کې پیدا کول ورته اړین وي.

اصلاح قلب

هیلی ستانکزی

عن عامر قال سمعت النعمان بن بشیر یقول : سمعت رسول الله صلی الله علیه و سلم یقول (الحلال بین والحرام بین وبینهما مشبهات لا یعلمها کثیر من الناس فمن اتقی المشبها استبرأ لدینه وعرضه ومن وقع في الشبهات کراع یرعی حول الحمی أوشك أن یواقعه ألا وإن لکل ملك حمی ألا وإن حمی الله في أرضه محارمه ألا وإن في الجسد مضغة إذا صلحت صلح الجسد کله وإذا فسدت فسد الجسد کله ألا وهي القلب) بخاري: کتاب الایمان, باب فضل من استبرا لدینه

این حدیث را بسیاری ازمحدثین وعلما، حدیث عظیم پندا شته و حتی بعضی از آنها می گویند که همه هست وبود اسلام، به آن پیوندخورده است و بعضی هم گفته اند که این حدیث از جمله احادیثی است که مبنای اسلام برآن قائم شده است.

این حدیث دو بخش دارد؛ بخش اول درباره حلال، حرام و مشتبهات و بخش دوم درمورد قلب (دل) بحث کرده است. ما درینجا به لحاظ اهمیت بحث، بخش دوم حدیث را به تحلیل می گیریم :

قلب چیست؟

از لفظ حدیث برمی آید که در جسد انسان یک قطعه گوشتی بنام قلب موجود است وابعاد مختلف شخصیت انسان به همین قلب وابسته بوده ومرکز عقل، شعور، احساس و فکرمی باشد. این موضوع ، را قرآنکریم چنین بیان می دارد: ل«هُمْ قُلُوبٌ لَا یَفْقَهُونَ بِهَا{الاعراف ۱۷۹}

و درجای دگرچنین میفرماید: أَفَلَا یَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا {محمد: ۲٤}

گاهی واژه قلب، به معنای خواهشات نیزبه کار رفته است واین خواهشات هم می توانند دنیوی با شند وهم ازخواهشات اخروی واعلی انسانی ومرکز این خواهشات هم قلب می باشد. همینگونه، احساسات انسانی چون شفقت، نرمی، محبت، نفرت و قهر، ازمرکزوجود (قلب) منشأ گرفته وممیزه بزرگ انسانی (اراده ونیت) که انسان را هویت انسانی می بخشد به فرمان مستقیم همین قطعه ی گوشت (قلب) برخورداراست.

بنابرین، اگر دست و پای کسی قطع شود و تمام اعضای اواز کار بیفتد تنها چیزی که مبین شخصیت انسان است (قلب) باقی می ماند.

دیدگاه ساینس در رابطه به قلب ، همان یک قطعه گوشتی است که تنها خون را پمپ میکند و مرکز فکر انسان اعصاب است. اما؛ قرآنکریم این کلمه (قلب)را به مفهوم عام آن به کاربرده است که درمواردی ماهم بصورت اصطلاحی میگوییم که دلم می خواهد ویا دلم می گوید. حتا ازهمین کاربرد اصطلاحی ما نیزبرمی آید که دل (قلب) بوده ومنبع اراده وشعور وحتا احساسات وعواطف انسان است. واما در رابطه به جسد:

جسد چیست؟

مراد از جسد جسم انسان است. محدثین میگویند: «جسم حیثیت رعیت را دارد و قلب حیثیت پاد شاه را چنانکه رعیت تابع پادشاه میباشد همانگونه جسم (دست، چشم، پا و همه اعضاء) تابع قلب اند».

دست چیزی را بدست می آورد که قلب بخواهد.

چشم چیزی را می بیند که قلب بخواهد.

پا بطرف چیزی می رود که قلب بخواهد.

فساد اجتماعی که در یک قوم پدید ویا انسان اگرمرتکب گناهی می شود ، همه دراثرخرابی قلب اتفاق می افتد. پس ازین رو می توان گفت که حدیث متذکره یگانه راه اصلاح قلب می باشد. اگر قلب اصلاح شد، تمام اعضای بدن اصلاح می گردد و قوت اطاعت شریعت در آن به وجود می آید. واما اگر در آن قطعه ی گوشت (قلب) فسادی پدیدآمد ، آنگاه شریعت تنها در کتابها باقی خواهد ماند وبرآن عمل نخواهدشد.

مراد از واژه اصلاح که در حدیث آمده است ،هر نوع اصلاح بوده وازواژه فساد نیز هر نوع فساد تعبیرمی شود. این استنباط هرنوع اصلاح وفساد ازحدیث ازین رو می تواند صورت گیرد که در حدیث نوع اصلاح وفساد بگونه ی مشخص، تعریف وتعیین نگردیده است.

قرآن می فرماید که ریشه ی مرض در قلب است: فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ{الحج: ٤٦}

و همچنان قرآن مرکز تقوی و ایمان را هم قلب می داند : وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ {الحجرات:۷}

اکنون به بخش نخست حدیث می آییم : آنحضرت (صلی الله علیه وسلم) در آغاز می فرمایند که حلال وحرام واضح است و در حدیث واژه«بیِّن» آمده است یعنی آنقدر واضح و روشن است که انسان به فطرت خود خوبی حلال و بدی حرام را بداند.

در حدیث آمده که بین حلال و حرام اموریست که «لا یعلمهن کثیر من الناس» یعنی بسیاری از مردم آنرا نمی دانند.

شبه چیست؟

این پرسشی است خیلی مهم، شبه به چیزهای گفته می شود که از قرآن وسنت دلایل آن بگونه واضح معلوم نگردد و یا در چیزهای که اختلاف وجود داشته باشد. نبی کریم (صلی الله علیه وسلم) می فرماید: کسی که خود را از شبهات نگهدارد ، او دین خود را از لحاظ شریعت نگهدا شته واو را حفظ کرد.

دین مگرچگونه حفظ میشود؟

به این معنا که اگرشخصی به سوی متشبهات می رود سرانجام در حرام می افتد. چگونه؟

نظر به دو وجه اساسی:

نخست: شخصی که به دنبال یک چیز مشبه بیفتد و بگوید این یک چیز کوچک است، روز دیگر به چیزهای مشکوک بیشتری برمی خورد و درنتیجه کوشش به این می کند که حرام را حلال ثابت کند وحلال را حرام.

دوم: در طبیعت انسان سستی پیدا میشود. طبیعت که باید چست وچالاک باشد که مبادا چیزی را انجام دهد و در آن نارضایتی الله جل جلاله باشد. به انجام متشبهات ، درطبیعت انسان سستی پیدا می شود وتاجای که انسان مرتکب حرام میشود.

ارتباط این دوبخش حدیث باهم :

اگر در قلب ایمان و احساس باشد و کیفیت و استعداد باشد، پس شریعت که حلال و حرام را مقرر کرده باید پابند آن باشیم و اگر این نور(ایمان) نباشد ، پس همه احکام درکتابها نوشته خواهد ماندو بس ، هرکس آن را اگر بشنا سد هم عملی به آن نمی کند. درنهایت باید بدانیم که

قلب چگونه اصلاح میشود؟

نبی کریم (صلی الله علیه وسلم) می فر ما ید: کثرة ذکر الموت و تلاوة القرآن.

(بسیار به یاد آوردن مرگ و تلاوت قرآن). راهیست برای اصلاح قلب.

د هغه مال د خرڅولو حکم

چې انسان بې څښتن نه وي

فضل الله ممتاز

د لوستونکو او مینه والو څخه د یو تن پوښتنه دا وه چې: د هغه مال د خرڅلاو حکم به څه وي چې انسان د هغه حقیقي مالک او څښتن نه وي؟

نو د دغه قدرمن پوښتونکي د پوښتنې په ځواب کې باید ووایو چې علماؤ په دې اړه فرمایلي دي:

یو انسان ته دا روا نه ده چې یو معین مال، لکه: ځمکه او د خرڅلاؤ کوم بل شی پر نورو باندې وپلوري چې دی بې مالک نه وي، مگر په دې شرط چې نوموړې شخص بې حقیقي څښتن او واکمن وي، ځکه د بشریت ستر لارښود جناب رسول کریم (صلی الله علیه وسلم) حکیم بن حزام (رضي الله عنه) ته داسې وفرمایل: ((لا تبعْ ما لیسَ عندک)). رواهُ أبو داؤد في سننه .

ترجمه: هغه مال چې له تا سره نه وي مه یې خرڅوه.

یو ځل نوموړي صحابي نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) ته د دې مسئلې په اړه یادونه وکړه، او ورته بې وفرمایل: یو تن راځي او له نوموړي څخه د یو داسې مال په اړه پوښتنه او غوښتنه کوي چې له ده سره نه وي، نو اوس که بازار ته ولاړ شي او له بازار څخه هغه شخص ته د هغه د خوښې سره سم ورته راونیسي، نو د همدغې پوښتنې په ځواب کې ورته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل: ((لا تبعْ ما لیسَ عندک)). رواهُ أبو داؤد في سننه.

نو تا ته د یو داسې کار تر سره کول هیڅ روا نه دي، او دا له دې کبله چې اصحابُ السنن یو بل حدیث شریف چې شیخ الباني (رحمهُ الله) هم صحیح ګڼلی دی او له حکیم بن حزام (رضي الله تعالی عنه) څخه روایت شوېدی چې په هغې کې فرمایي: زه رسول کریم (صلی الله علیه وسلم) ته ورغلم، او ورته مې وفرمایل: یو تن ما ته راځي او له ما څخه د یو داسې مال په اړه پوښتنه کوي چې زه بې څښتن نه یم، آیا ما ته دا روا دي چې له بازار څخه بې ورته را ونیسم، تر څو پر دغه شخص بې وپلورم؟

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل:هغه مال چې ته بې مالک او څښتن نه بې هغه مه خرڅوه.

دلته یوه بله مهمه ققهي مسئله د یادولو وړ ده چې په فقهي اصطلاح کې ورته (سمسار) وایي ا و د هغې صورت حال داسې دی: که چېرې یو دریم ګړې شخص یا هغه تن چې د مال د خاوند او د اخستونکي تر منځ جوړجاړی او منځګړیتوب کوي، که چېرې د مال څښتن ته راشي، او د هغه له لوري ور ته یو لړ ټاکلی مزد وروسته له یو لړ همغږی او توافق څخه هم وټاکل شي، او بیا ورته مثلاً ووایي: زما دا مال په فلاني اندازه باندې وپلوره، او هر څومره ګټه چې له دې زیاته شوه، هغه دې ستا وي، چې دا کار بیا په دې صورت کې دغه دریم ګړې شخص ته روا دی.

والله اعلم

هفته نامه
بجز اصلاح اراده دیگری ندارم
اصلاح ملی
داسلام داصیل فهم منبر

- اصلاح ملی در ویرایش مطالب دست باز دارد.
- مطالب آمده مسترد نمی شود.
- مطالب منتشره بیانگر آرای نویسنده گان است.

شعار ما

اصلاح فرد، خانواده و جامعه.
تأمین عدالت اجتماعی و قانونیت در کشور.
ترقی و انکشاف همه جانبهء افغانستان.

اعلانات شما را می پذیریم

هفته نامه اصلاح ملی
در ۲۸ ولایات کشور به تیراژبلند توزیع می گردد
اصلاح انلاین
پر بیننده ترین صفحه انترنتی افغانی
www.eslahonline.net

رادیو صدای اصلاح 104.3 FM
با ۱۷ ساعت نشرات در شبانه روز
شماره تماس: 0786945943